

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang.”

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling.	f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland	4.—
Afzonderlijke nummers	0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje	f 2.—
Bij contract reductie.	

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □ Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

LEDEN of ABONNÉ's, die het Weekblad niet tijdig ontvangen, of zij die VERHUIZEN worden verzocht hiervan bericht te zenden aan den Administrateur, Verhulststraat 51, Den Haag.

Inhoud van dit nummer.

De Indische begroting voor 1913. — Uit de Oost-Indische Mail. — Salarieering van Onderwijzeressen in Ned.-Indië. — De Balkan-Oorlog. — Aaneensluiting van Chineezers in onze Koloniën. — Suriname. — Feuilleton. — Curaçao. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost-Indisch Literatuur-Overzicht. — Leestafels. — Mededeelingen. — Officieele Berichten.

De Indische begroting voor 1913.

Na 't verschijnen van de Memorie van antwoord is met zoo groote voortvarendheid gehandeld, dat de begroting reeds in openbare behandeling is voordat wij gelegenheid hadden over de gewisselde stukken in ons weekblad iets in 't midden te brengen. Toch zijn er enkele punten, waarover wij nog wel iets wilden zeggen, omdat zij in de Mem. van antw. niet tot hun recht zijn gekomen en het te raadslagingen in de Volksvertegenwoordiging.

Bij onze bespreking van de ontwerp-begroting, in Het Kol. W.blad van 19, 26 Sept en 3 Oct. moesten wij naast een erkenning van 't vele belangrijke en goede in de voorgestelde maatregelen, op een o. i. groote fout wijzen: 't onvoldoend doelbewuste der gevoerde politiek. Wij bleven daarbij voorwaardelijk, omdat de mogelijkheid bestond van een opgeborgren programma, waarvan het ons niet gelukt was de lijn te ontdekken in de daden der regering.

Voorloopig verslag der Tweede Kamer sprak in gelijken zin uit. 't Zag ook een politiek, die zich liet leiden door de indrukken en de omstandigheden, zooals die zich opdrongen, zonder deze te beheerschen naar een eigen flink belijnd plan d'ensemble.

Antwoord van den Minister neemt nu alle reden voor een voorbehoud weg, rondt schrijft hij op blz. 6 der Mem. v. antw.: „Van 't samenstellen en volgen van een plan d'ensemble, als programma voor de koloniale bestuurspolitiek, verwacht de ondergeteekende geenerlei praktisch effect. Want of een plan bepaalt zich tot algemeenheden en dientengevolge elke betekenis, of het tracht te geven wat er op elk gebied in een bepaalde volgorde zal geschieden, en in dit laatste geval is zekerheid te voorspellen, dat 't plan na één of enkele jaren zoodanig verouderd zou zijn, dat men aan den arbeid zou moeten gaan. Onze nieuw in Indië is te veelomvattend en te veelzijdig. alles in de kolonie groeit en ontwikkelt zich te snel, om voor ons bestuur te kunnen denken aan op eenige jaren berekend programma of re- „t Spijt ons 't te moeten zeggen, maar uit voorstelling van zaken blijkt een miskenning

van de oude stelling: régner c'est prévoir, die inderdaad den staatsman tot staatsman maakt.

Een regeering, die niet naar een haar voor den geest staand plan werkt, die voor de naaste toekomst geen in hoofdtrekken omlind beeld voor oogen heeft, regeert eigenlijk niet, zij bestuurt slechts. Zij beheerscht niet den algemeenen toestand, maar wordt beheerscht door de krachten, die wild opgroeien en ook wild kunnen opgroeien. De maatregelen door haar genomen komen niet als schakels in een geordende keten. Zij overziet deze niet in hun verdere strekking, niet in hun in- door- en uitwerking op de toekomst. Een zoodanig gebrek aan stelselmatigen arbeid schaaft, reeds in tijden, waarin en in landen waar de ontwikkeling een kalm evolutiegangetje volgt, maar 't krijgt een zeer ernstig karakter, waar inderdaad wild opgroeiende denkbeelden de rust bedreigen. Slechts de staatsman, die zich bewust is wat hij voor de toekomst wil, zal aan opkomende eischen de mate van ttegevendheid of gestrengheid weten toe te meten die hem als evolutie of revolutie toekomt.

Zijn plan, zijn programma moet niet zijn, zooals de Minister dit voorstelt, een wet, een voorschrift, een recept. Het moet meelevan met den tijd. Elke gebeurtenis, elke gebeurlijkheid moet worden als de beek, die, met wat vermeerdering van kabbeling, kracht en stroom, de rivier voedt. Waar d'e toevloeiing niet geordend is, ontstaat overstroming, watersnood. Geen starre, stugge lijnen dus, ook geen algemeenheden zonder betekenis, maar hoofdpunten, die juist aan elken maatregel, groot en klein, voor de toekomst zijn betekenis geven als onderdeel in de koloniale politiek van den dag.

Laat ons met voorbeelden spreken. Nederland heeft langden regel gevolgd nu door den heer De Waal Malefijt weer toegepast. Wij bleven op d'zende eilanden aan de kust, of slechts op één puntje zitten, ons voegende naar de omstandigheden. Er was „eenheid van gedachte en continuïteit”, zooals de Minister deze thans ook in zijne bestuurspolitiek wenscht te leggen, maar er was geen koloniaal programma. Toen kwam het regeeringstijdperk, dat zich voor de beheersching der staatkunde een doel stelde, en wat in drie eeuwen niet verkregen werd, werd in enkele jaren zonder bovenmatige inspanning, bewerkstelligd; Insulinde werd inderdaad Nederlandsch-Indië.

Precies hetzelfde heeft Atjeh te zien gegeven. Zoolang daar zonder plan d'ensemble gepolitiseerd werd, kon elke daad de toets van eerlijkheid en goeden wil wellicht evengoed doorstaan als de handelingen na 't optreden van Van Heutsz, maar toch kwam er geen vooruitgang in den algemeenen gang van zaken, en wij zouden daar nu nog bezig zijn elk zaakje en elke zaak best en braaf af te doen zonder den toestand te beheerschen, als er niet volgens een plan d'ensemble naar een bepaald doel gestreefd en voortgewerkt ware.

Voordat een rechtschool voor Inlanders geopend werd, had duidelijk voor den geest moeten staan,

welke plaats aan dit instituut was toegelacht in het organisme der toekomstige rechtspraak.

Wanneer weldra de voorstellen bekend zullen worden van de commissie voor de defensie van de koloniën, zullen deze voorop moeten stellen wat wij zouden willen beschouwen als het hoofdstuk der defensie in een koloniaal programma. Zal de Minister, als ondervoorzitter dier commissie, ook zijne, nu in de Mem. v. antw. geopperde, denkbeelden doen gelden om zonder programma voor de koloniale bestuurspolitiek tot een defensie-voorstel te komen? Wij betwijfelen het. En zooals daar voor de defensie zal behooren te geschieden, moet ook voor elk onderdeel van 't koloniaal beleid een toekomstdenkbeeld aan de staatkunde tot richtsnoer strekken. Zelfs kan voor geen dier onderdeelen dit denkbeeld los van de anderen beoordeeld worden. Dit is weer een van de goede eigenschappen van 't plan d'ensemble; wie voor te stellen of aan te bevelen heeft, beschouwt zijn zaak als die van overheerschend belang, ieder vraagt alsof hij alleen te vragen had. 't Gaat daarmede als met de jong en wild opkomende bewegingen, ook deze zien niet veel verder dan hun eigen belang gaat, meenen althans dat dit vooraan en boven alles moet staan. De staatsman, die een programma heeft, weet zonder veel moeite, elk dier eischen in 't geheel tot hun recht te laten komen; wie geen programma heeft, staat daarentegen niet voor één groot vraagstuk, maar voor honderd groote vraagstukken, die niet met elkander in overeenstemming te brengen schijnen.

Nog slechts één voorbeeld. De N. Rot. Ct. van 12 dezer, Avondblad D, geeft een hoofdartikel over Landschapskassen in Indië, de conclusie vraagt om 't verstrekken van gegevens, waaruit blijkt, „welk beleid ten opzichte van de kassen werd gevolgd. De opgave, gelijk die thans is ingericht, is zeer belangwekkend — uit een historisch oogpunt. Ter toelichting van 't tegenwoordig beleid der regering heeft zij echter weinig waarde”. Zoo is het inderdaad met zeer, zeer vele zaken, ze zijn mooi, belangrijk op zich zelf, maar telkens ontbreekt 't antwoord op de vraag: „waarheen?”

De bekentenis van den Minister, dat hij de betekenis van dit gemis niet inziet, is o. i. het voornaamste punt in de staatsstukken, die over deze begroting gewisseld zijn.

't Is niet buiten verband met deze waarneming, dat wij nogmaals twee andere punten aanstippen, waarop bij de openbare beraadslagingen wel terug gekomen zal worden. Op blz. 2 van het in Indië opgemaakte voor-ontwerp der begroting komt de verklaring voor „dat buiten deze overbeschouwingen gehouden is een thans nog bij den Minister in overweging zijnde maatregel van verre strekking, die betrekkelijk spoedig de jaarlijksche uitgaven belangrijk zal doen stijgen en die daarom vermoedelijk niet zal kunnen worden uitgevoerd zonder gelijktijdige versterking van de gewone middelen”. En in de rede, door den Gouv.-Generaal uitgesproken

op 31 Augustus jl., maakte de landvoogd er gewag van, dat binnenkort de eerste stap gedaan zal worden in de richting van een eigen vertegenwoordiging van N.-I. — Zaken van 't allerhoogste belang, en in wier op stapel zetting, naar onze meening, alleen dan een gevaar kan liggen, wanneer dit geschiedt zonder dat zij deel uitmaken van een goed overwogen plan d'ensemble. G. N.

Uit de O.-I. Mail.

Gezondheidstoestand. In de tweede helft van October j.l. kwamen te Soerabaja telkens enkele gevallen van pest voor. Te Semarang kwamen nog pokken en cholera-gevallen voor.

Droogte. Uit de omstreken van Soerabaja wordt algemeen geklaagd over langdurige droogte. Allereigen heerscht schaarschte aan veevoeder.

Onder Chineesche koelies. Op de onderneming Soengeigerpa bij Medan had 22 October een kleine row in de schuur onder Chineesche koelies plaats. De assistent Geystenbeek werd met een plankje aan hoofd en lip verwond. In het hospitaal werd hij verbonden. Drie koelies zijn gearresteerd.

Wie zijn de meesters? Onder dit opschrift De Javabode Er wordt in den laatsten tijd gestadig geschreven over de gevaren der kerstening van het verzet der Mohamedaansche wereld tegen wat men noemt: het drijven der christelijke regering.

Het N. v. d. D. v. N.-I. wijdt aan deze zaak een hoofdartikel, vooral naar aanleiding van een schrijven van Ki Wiroloekito in het Bat. Nbl. Het blad haalt des schrijvers uitspraak aan: „De inlandse wereld ontwaakt op godsdienstig gebied” en concludeert:

„Larrie?..... De inlandse wereld ziet, — of méent te zien, — dat de blanda's benauwd worden: zij ziet, dat er door allerlei sinistere individuen verdeeldheid wordt gestookt tusschen zonen van dezelfde vaders, tusschen Indo en Totok..... en zij hoopt daarvan te profiteeren. Zuiver religieuze relaties zijn hier in Indië nooit voorgekomen. Indien men den Inlander streng doch fatsoenlijk behandelt, dan heeft hij, om het zoo maar eens uit te drukken, maling aan het „gelooft zijner vaderen”. Heusch die Islam zit hier niet diep!

Maar indien dan werkelijk „de Mohamedaansche wereld” — (lees: volgens Wiroloekito zelve: de santri's en orthodoxe moslims.) — ontstemd is omdat hier en daar aan een zendeling vergunning gegeven wordt om zijn dienstwerk uit te oefenen, indien: „de bom op springen staat”, volgens dienzelfden loyalen meneer, welnu: dan springt zij maar! De heeren die er de lont van hebben aangestoken moeten dan maar op de scherven passen.

En indien „de ontwikkelde Javaan” een zucht slaakt omdat er eene christelijke school of dito hospitaal — (sic! vooral dat laatste) — voor hem wordt geopend, en er een blijvend indruk van houdt „die niet bevorderlijk is voor den goeden geest”, dan is die minder goede geest een gevaar, zeker..... maar niet voor ons. Voor hem!

Wie zijn de meesters in dit land? Wij, de Hollanders! Met wier „ontstemming” valt rekening te houden? Met de onze, die der Hollanders. Dat men het zich in Inlandsche kringen voor gezegd houde!”

Tot zoover het N. v. d. D.

Aan duidelijkheid laat het betoog niet te wenschen over, vindt De Javabode. 't Komt wat laat, naar het ons toeschijnt: 't is wat uit zijn tijd. Maar de schrijver wijst ons ook op „Sinjeur Jan Pietersz. Coen.” Hij noemt dien „geen model om in alle opzichten na te volgen.”

De Indische partij Op 20 October werd in den schouwburg te Semarang een stampvolle vergadering van de „Indische Partij” gehouden. De heer Douwes Dekker, met muziek van den trein gehaald, leverde een uitvoerige kritiek op het verhandelde in de Semarangse kiesvereniging en motie daarvan. De heer Douwes Dekker gaf een onvolledig schema van program der partij. Einddoel was een Indië, dat geen kolonie meer is, zelfbestuur, waartoe opgeleid door onderwijs. Het onderwijs moest nummer een zijn. Spr. constateerde dat de rassenkloof diep was. De partij wil die overbruggen. De heer De Coeq Buning, De Jongh en Stokvis kwamen in debat. Zij werden toegejuicht, evenals de vorige sprekers, vooral de heer Stokvis had succes bij zijn uiteenzetten van wat hij tegen de partij had en wat hij ervan zeide; daarna volgde repliek.

De vergadering duurde tot half twee.

(Zie ook in Litt. Overzicht.)

Het Christelijk Weekblad De Banier merkt naar aanleiding van een en ander, op:

„Vele inlanders houden den heer Douwes Dekker

leider der Ind. Partij, voor een reïncarnatie van Moehamad. Theosofen achten het volstrekt niet zoo belachelijk, als het wel schijnt. D. D. zelf ziet er geen kwaad in. De „verbroedering” zal er door bevorderd worden! Hoe Mevrouw Douwes Dekker over die reïncarnatiegedachte oordeelt, laten we nog niet.

Ook wij gevoelen wel wat voor die reïncarnatie-idee. 'n Heel goed middel, om het niet-ongevaarlijke der Indische beweging, in haar tegenwoordige richting, aan te toonen.”

De lijn Batavia-Buitenzorg. Het Bat. Nblad ontving van zijn Amsterdamschen correspondent het volgende telegram:

De aandeelhouders der Ned.-Ind. Spoorweg maatschappij zijn opgeroepen tot een buitengewone algemeene vergadering, den 29en dezer te houden, in verband met voorstellen der directie tot verkoop der lijn Batavia—Buitenzorg aan den staat.”

De Javabode merkt naar aanleiding daarvan op:

„Verleden jaar werd een wetsontwerp, strekkend tot overneming van de lijn door den staat door de Kamer verworpen, voornamelijk, wijl de gevraagde prijs van twaalf miljoen gulden te hoog werd geacht. Daarna zijn de onderhandelingen over den verkoop hervat en bekend is, dat de reis van den heer Van Stipriaan Luiseus, den hoofdinspecteur der Staatsspoorwegen, naar Nederland onder meer ten doel had om de zoo zeer wenschelijke overeenstemming voor de overneming te verkrijgen. Uit vorenstaand telegram mag zeker worden afgeleid, dat de onderhandelingen tot een afdoend resultaat hebben geleid. Is het Bat. Nblad juist ingelicht dan heeft de N.I.S. vier miljoen op den vraagprijs laten vallen en wil zij dus de lijn Batavia—Buitenzorg voor rond acht miljoen over doen, echter zonder rollend materiaal, dus zonder wagen- en locomotievenpark. Tegenover deze verlaging van den koopprijs zou de regering zich dan verbinden voor de tramlijn Goendih-Soerabaja te bewilligen in een wijziging in de concessievoorwaarden in dien zin, dat die tramlijn geëxploiteerd kan worden als een spoorlijn (wat versnelling van het vervoer medebrengt) en verder voor de verschillende lijnen faciliteiten zou toestaan.”

Tabaksbond. Het Soer. Hblad vernam uit Djember, dat voorloopig besloten is tot ontbinding van den tabaksbond. De niet aanwezige leden moesten nog hun stem uitbrengen. De gelden zullen besteed worden voor een liefdadig doel

Een technicum voor Indië. In de Locomotief van 10 October jl. is door den heer J. F. H. A. Later een opstel geplaatst, waarin o.m. de wenschelijkheid wordt bepleit van de verbetering van het technisch onderwijs. De eenige op Java bestaande inrichtingen van dien aard zijn de Koningin Wilhelmina School te Batavia en de nieuwe Soerabajasche Techn. School. De van deze inrichtingen afkomstige jongelieden worden bij den dienst der Staatsspoor in opleiding genomen voor de betrekkingen van onderopzichter van weg en werken, opzichter-werkplaats, machinist en teekenaar. Ook kunnen zij bij het minnwezen geplaatst worden als tijdelijk opziener en bij de B. O. W. als onderopzichter en voorts, voor zoover zij eene bouwkundige opleiding hebben genoten, als onderopzichter bij de S.S.

Daarnaast bestaan de ambachtsscholen op de drie hoofdplaatsen van Java, welke natuurlijk meer ten doel hebben ambachtlieden te vormen, doch waar de opleiding van dien aard is, dat wel eens de meening verkondigd wordt, dat de leerlingen met eendiploma niet onderdoen voor die van de K.W.S.

Toch kunnen al deze instellingen — vervolgt de heer Later — allermint voldoen aan den eisch, die door de praktijk telkens en telkens weer wordt gesteld: om werkrachten die zelfstandig kunnen optreden. Opzichters voor wegen en kunstwerken kunnen niet telkens worden becontroleerd en moeten een overzicht hebben van het werk in vaak heel een afdeling van een gewest, er moeten voorstellen van hen uitgaan en het gewest moet er mee vooruitgaan. Niet door premien, zooals de B. O. W. geeft, moet dit worden bevorderd, door den aard van hun opleiding moet dezen personen alles kunnen worden overgelaten wat hun werk behoort te zijn, het moeten geen onderopzichtertjes blijven jaren en jaren, een kleine gemeente moet er een chef aan kunnen hebben, een bedrijfsleider.

Wat het technisch gedeelte hunner bekwaamheid betreft, is het zeker goed ongeveer te vragen, dat er een opleiding komt voor examens welke gelijk

G. Lörcher's

OVERHEMDEN
ONDERGOEDEREN
voor Uitrustingen
Hoogstr. 32-32^a Den Haag

PIET HEINSTR. 123.
Telefoon 5262.
WEIMARSTR. 42a - Tel. 6160.

A. Op't Landt.

De Dames worden attent gemaakt op de groote keuze
PRACTISCHE SINT NICOLAAS-CADEAUX
Als: SHAWLS, JABOTS, HANDSCHOENEN, ZAKDOEKJES
TASCHJES.
Zeer voordeelige Wollen-Zijden BLOUSES en ROKKEN
Beleefde uitnodiging tot een bezoek.

H. W. v. BRAKEL & Zn.
HOFSMEDEN
PIET HEINSTR. 15 - TELEPH. H. 1767

FABRIEK VAN STIJLHAARDEN

INSTITUUT VOOR MEISJES
EXTERNAAT — BEPERKT INTERNAAT
KRONENBURGERSINGEL 2 en 4 NIJMEGEN (HOLLAND)
School- en Pensioengeld internaat f 800.—
Met inbegrip der vacaties . . . f 1000.—
De Directrice: A. J. NELSON.

ONDER DEN SINT MAARTEN
— WONINGINRICHTINGEN —
J. A. POOL - INGENIEUR - HAARLEM
AMSTERDAM DEN HAAG ROTTERDAM
10 ROKIN KNEUTERDIJK 2A, WIJNHAVEN 110

F. W. VAN WIJK = DAMES-
KLEERMAKER
Tollensstraat 118. - Teleph. 3235.
Speciaal adres voor:
PLUCHMANTELS, BONTMANTELS
en TAILOR-MADE COSTUMES
NAAR MAAT.

VEENESTRAAT 29. - Telefoon 4105.
SPECIALE AANBIEDING:

GEPANTSERDE HUTKOFFER, lang 100 c.M., f 9.75
breed 50 c.M., hoog 36 c.M.
GEPANTSERDE HUTKOFFER, lang 100 c.M., „ 10.75
breed 50 c.M., hoog 40 c.M.
GEPANTSERDE MAILKOFFER, lang 100 c.M., „ 11.50
breed 50 c.M., hoog 50 c.M.
GEPANTSERDE BOEKENKOFFER, 50 x 50 c.M., „ 6.25

staan aan dat voor architect, op z'n minst voor architect hier in Indië.

Daarvoor is meer noodig dan een opleiding als men hier kan krijgen, daarvoor is geen „hoogeschool” noodig, maar een school, een technicum*, dat minstens even hoog staat als de bekende inrichting van Mittweida voor electriciteit en machinebouw, waarop ingenieurs van Delft, van Brunswijk en Hannover (aan Nederl. jongelieden welbekend) wel eens wat minachtend neerzien, maar die toch zeer degelijke opleiding geeft, al is het niet juist als de Mittweiders zich voor ingenieur willen laten doorgaan.

Is het op den duur ook wenschelijk, dat hier een hoogeschool komt, 'n kweekplaats voor ingenieurs, dit staat naast de hier behandelde quaestie: er zijn tienmaal zooveel andere, direct onder die voor ingenieurs volgende betrekkingen, welke vervuld moeten worden door personen met zeer degelijke opleiding, en er wordt nog maar al te veel gesukkeld met minderwaardige krachten, wat tengevolge heeft, dat de hogere chefs zich met zaken dienen bezig te houden, welke hun nuttiger werkzaamheid in het honderd sturen.

We moeten een opleiding hebben voor: goede opzichters bij bouwwerken, goede opzichters bij de wegen en kunstwerken, chefs van werkplaatsen, menschen die zelve ontwerpen maken en ook belangrijke werken uitvoeren; chefs van dienstakken in gewesten en gemeenten; personen, die het den particulieren bouwers mogelijk maken zonder hulp uit Europa, alle werken te doen uitvoeren. Een architectsexamen, waarvoor de opzichters zich hier moeten bekwaamen onder hun werk door, moet niet noodig zijn en in 't belang van het algemeen en in dat van de personen zelve. De opleiding daarvoor is nu aan particulieren overgelaten, wat evenmin wenschelijk is, terwijl men nu beginnen moet met feitelijk half afgestudeerde personen en eenheid van studie, van H. B. School af tot het laatste examen toe, geheel ontbreekt. In de praktijk wreekt zich dit door een zeer gebrekkig en vaak onjuist inzicht in bekwaamheid en geschiktheid van personen.

Het Internationaal Rubbercongres. De Ind. bladen melden o.m.:

Prins Hendrik aanvaardde het beschermheerschap van het congres, de ministers van koloniën en van buitenlandsche zaken hebben de aangeboden benoeming tot erevoorzitters aangenomen.

Bestond aanvankelijk het voornemen het Congres te houden in April 1914, zoo bleek het, dat het in verband met een omstreeks denzelfden tijd te Londen te houden Rubbercongres te prefereren was een anderen datum te kiezen en werd besloten het Congres te houden in de maand September 1914, welke maand daarvoor, met het oog op de weersgesteldheid, het meeste in aanmerking komt. De Regeering verleende aan het uitstel van het Congres met Tentoonstelling hare goedkeuring

Na overleg met den Gemeenteraad van Batavia werd besloten het Congres met Tentoonstelling te houden op een deel der terreinen van het Koningsplein te Batavia. Het plan daarvoor is reeds samengesteld; de noodige gebouwen zullen worden opgetrokken aan het Noordelijk deel van genoemd plein.

Ten einde voor de onderneming rechtspersoonlijkheid te verkrijgen, worden stappen gedaan tot oprichting van eene vereeniging „Internationaal Rubbercongres met Tentoonstelling, Batavia 1914”.

Na de oprichting van de vereeniging zal aanschijn worden overgegaan tot het aanvragen bij de Regeering van een subsidie voor het Congres en zal der Regeering worden verzocht te mogen beschikken over een aandeel in de in 1914 te houden loterijen. Hoewel de commissie voor Financiën nog niet in volle werking kon treden, werd toch reeds van een tweetal voornamen handels'ichamen de toezegging ontvangen van belangrijke bijdragen in de ontvangsten van het Congres.

De Congres-commissie en de Tentoonstellingcommissie zijn reeds aan den arbeid en verzamelden de

noodige gegevens aangaande de op het Congres te houdende verhandelingen en de inrichting van de Tentoonstelling.

Met de beplanting van een gedeelte der tentoonstellingsterreinen met rubberboomen wordt een dezer dagen een aanvang gemaakt, terwijl overwogen wordt in hoeverre het mogelijk zal zijn een flinke expositie te houden van rubberartikelen. Voor het verkrijgen van vrachtreducties van de betrokken transportmaatschappijen voor de te exposeeren machines en artikelen werden voorts de noodige stappen gedaan.

Een wonderstier. In een dessa in de residentie Soerabaja moet, volgens de Indische bladen, een wonderstier zijn, die door likken vele zieken geneest. Het stroomt nieuwszieren.

De eigenaar wordt natuurlijk schatrijk.

PERSONALIA.

Mr. J. G. Pott. Bij Kon. besluit van 21 October '12 No. 38 is met ingang van den datum, waarop hij zijne betrekking zal nederleggen, het lid van den Raad van Ned.-Indië. Mr. J. G. Pott, onder dankbetuiging voor de als zoodanig door hem bewezen diensten, eervol uit zijn ambt ontslagen en zulks ten einde den Gouv.-Generaal in de gelegenheid te stellen hem, onder toekenning van den titel van Regeerings-commissaris voor de Mijnwetgeving, te belasten met de samenstelling, onder de rechtstreekse bevelen van den Landvoogd, van de noodige ontwerpen tot herziening van de Indische Mijnwet en de ter uitvoering daarvan strekkende mijnordonnantie.

Aan den heer Mr. J. G. Pott voornoemd als Regeerings-commissaris voor de Mijnwetgeving zijn toegekend de rang en de staatsie van een lid van den Raad van Ned.-Indië.

De heer Mr. J. G. Pott voornoemd zal zijn tegenwoordige betrekking van lid van den Raad van Ned.-Indië nederleggen op 23 Oct. 1912.

De **J a v a b o d e** teekent hierbij aan:

„Wij mogen wel zeggen: voor den heer Pott teekent deze benoeming 'n eervolle onderscheiding.

Toen in 1899 de Mijnwet en Mijnordonnantie was aangenomen, kwamen er al dadelijk klachten in over sommige bepalingen in deze wet. Uit de praktijk bleek, dat er leemten waren in deze omvangrijke, zeer ingewikkelde en moeilijke wetgeving.

In 1910 vroeg de Gouv.-Generaal den heer Pott na te willen gaan, welke verbetering in wet en ordonnanties noodig waren.

Hij deed het, maar het bleek hem, dat zijn taak als lid van den Raad van Indië hem belette zich naar behoren op de hoogte te kunnen stellen van de werking van meergenoemde wet en ordonnanties.

Thans is zijn benoeming gevolgd als Regeerings-Commissaris voor de Mijnwetgeving ten einde een herziening voor te bereiden van de mijnwet en mijnordonnanties.

Mr. Pott heeft als zoodanig tot taak ten eerste gegevens te verzamelen of inderdaad aan de bepalingen gebreken kleven, ten tweede om na te gaan of de klachten van belanghebbenden werkelijk het gevolg zijn van de bepalingen der wet en der ordonnanctie.

Vermoedelijk zal de voorbereiding anderhalf à twee jaar duren.”

De heer **Zeilinga**, thans directeur, is benoemd tot president der **J a v a s c h e B a n k**.

Salarieering v. Onderwijzeressen in Ned.-Indië.

Naar aanleiding van de Memorie van Antwoord op de jongste Indische begroting, in verband met het zeer groot tekort aan onderwijskrachten in Indië, werd in de vergadering van de Afdeling „Nederland” van het Ned.-Indisch Onderwijzersgenootschap de volgende motie vastgesteld:

„De vergadering van de afd. „Nederland” van het N.-I. O.-G., gehouden 16 Nov. jl., gelezen de Memorie van Antwoord, der Indische Begroting, waaruit blijkt, dat de Minister geen termen kan vinden rekening te houden met de wenschen van het N.-I. O.-G., in zake de traktementsregeling speciaal

BOEKHANDEL - KUNSTHANDEL
LEESINRICHTING VAN BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN
DE GROOT & DIJKHOFFZ
voorheen A. VAN HOOGSTRATEN & ZOON
PLAATS 27 - TEL. 2252 - DEN HAAG
LEVERING VAN SCHOOLBOEKEN VOOR ALLE
INRICHTINGEN VAN ONDERWIJS

N. V. ELECTRICHE DUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO”
DEN HAAG.

RADEN ADJENG KARTINI.

*** Binnenkort verschijnt de **DERDE, GOED-KOOPE DRUK** van:

Door Duisternis tot Licht

Geïllustreerd.

Gedachten over en voor het Javaansche volk

VAN WIJLEN

RADEN ADJENG KARTINI.

Ingenaaid f 2.40. Gebonden f 2.90.

DE TWEDE DRUK, DIE IN APRIL 1912 VERSCHIEEN,

WAS IN ENKELE MAANDEN UITVERKOCHT.

Uitvoerig Prospectus wordt op aanvraag franco toegezonden.

HEINEKEN'S
Glazenwasscherij
□ STOOM JALOEZIEËN. □
en ROLLUIKENFABRIEK

Fabriek v. Geschilderde GORDIJNEN
in meer dan 500 dessins.

„Klenus” Stofzuig-Machine.

HOF- EN RIJKSLEVERANCIERS 's-GRAVENHAGE

Kettingstraat no. 6 TELEFOON 2478.

* Dit heeft ook de Universiteitsvereeniging begrepen, die nu allereerst haar krachten wijdt aan het verkrijgen van een technische school op een afdelinge bij den G. G. heeft het bestuur onlangs zijn denkbeelden in deze uiteengezet.

van de onderwijzeressen, betreurt ten zeerste deze houding van den Minister, omdat die een ernstig beletsel is om in een geregelde aanvulling van geschikte onderwijskrachten voor Indië te voorzien."

De Balkan-Oorlog.

Aan den commandant van het in de wateren van Constantinopel aangekomen pantserschip „Gelderland" is van Regeeringswege opgedragen aan het leidend personeel van het Ned. Roode Kruis, dat zich daarheen zal begeven, den noodigen bijstand te verlenen. De afdeling zal voorloopig aan boord van de „Gelderland" verblijf houden.

Blijkens een bij het hoofdcmité van het Nederl. Roode Kruis ingekomen telegram van Hr. Ms. gezant te Athene, wien om berichten over de ambulance geseind was, bevindt zich deze op 't oogenblik te Saloniki.

Nu naast de verwoesting, die door de moderne vuurwapenen wordt aangericht, nog pest, cholera en typhus het hunne bijdragen, zal de taak van het Roode Kruis-personeel zeker een dubbel zware worden en wel een nader beroep op de liefdadigheid niet kunnen uitblijven.

Aaneensluiting van Chineezers in onze Koloniën.

Wordt er in het algemeen in onze Koloniën over geklaagd, dat het plantje van het vereenigingsleven slecht gedijt, van de actie der Chineezers in den laatsten tijd kan men dit zeker niet zeggen. Bij deze gele bewoners toch neemt men sedert het uitbreken der revolutie een vernieuwde en vermeerderde zucht tot aaneensluiting waar, welke niet zoo gemakkelijk zal verlopen en welke veel t'n goede zal kunnen uitwerken, wanneer ze onder goede leiding komt en blijft.

Als een der vereenigingen, welke ongetwijfeld langs vreedzamen weg zal trachten de belangen der Chineezers in Indië te bevorderen, mag zeker wel genoemd worden, de „Tjoeng Hwa Hwee", welke onlangs in het Hotel „Paulez" te Den Haag vergaderde en waarbij veertig zonen van het Hemelsche Rijk tegenwoordig waren.

In deze vergadering zou een door eene commissie opgesteld huishoudelijk reglement behandeld worden, doch met het oog op het vertrek van een paar leden naar Indië, die aldaar den tijd zullen benutten om propaganda te maken voor de Vereeniging, achtten het bestuur en de commissie tot het aanvullen der statuten een spoedige aanneming wenschelijk van eene onderhanden zijnde statutenwijziging.

Volgens deze gewijzigde statuten stelt de Vereeniging zich ten doel:

A. De eenheid van de in Nederland vertoevende Chineezers te bevorderen, en hunne belangen te behartigen;

B. De Chineezers in Ned.-Indië op te wekken om na volbrachte voorstudie zich verder intellectueel te ontwikkelen;

C. Het stichten van een studiefonds.

Zij tracht het doel, vermeld in dit art. sub A te bereiken door:

a. het houden van cerele-avonden;

b. haar leden met alle haar ten dienste staande middelen behulpzaam te zijn;

c. het houden van lezingen en zich aan te sluiten bij die vereenigingen, welke hetzelfde doel beoogen.

Zij tracht het doel vermeld in dit art. sub B te bereiken door:

a. geschriften van allerlei aard in Ned.-Indië te verspreiden;

b. de Chineezers in Ned.-Indië behulpzaam te zijn in alles wat zij moeten weten, zoo zij besluiten naar Europa te gaan of hun kinderen naar Europa te sturen.

Zij tracht het doel vermeld in dit art. sub C te bereiken door:

a. een collecte te houden in Ned.-Indië;

b. bijg saldo van de kas der Vereeniging.

In het ontwerp huishoudelijk reglement komt de bepaling voor, dat er jaarlijks minstens drie algemeene vergaderingen van de Vereeniging resp. te Amsterdam, 's-Gravenhage en Rotterdam worden gehouden; dat het bestuur gerechtigd is wegens wetlige redenen een lid geld te leenen tot op zijn

hoogst f 100 voor den tijd van uiterlijk zes maanden, onder borgstelling van twee personen; dat dit reglement, waardoor het bestaande wordt ingetrokken, in werking treedt, zoodra de statuten, waarop het gebaseerd is, door de Koningin zijn goedgekeurd.

Het ontwerp huishoudelijk reglement draagt de volgende onderteekeningen:

„Commissie tot wetsvoorziening: R. A. L. Tan, praeses; Li Tjwan Tien Hong Liangko, secretaris. — Het bestuur: Yap Hang Tjoen, praeses; Teng Sioe Hie, 1e secretaris; He Tiat Tjong, thesaurier; Li Tjwan Tien, 1e commissaris; R. A. L. Tan, alias Tjing Ien Tan, 2e commissaris."

Suriname.

In De West van 22 October vinden wij het verslag van een onderhoud van den redakteur met den uit New-York teruggekeerden vertegenwoordiger van de United Fruit Company, den heer Goodell. Op de vraag: „Zijn de bacovenbooten overgenomen door de United Fruit Co?"; luidde het antwoord: „Ja, alle vier, ingevolge het contract met den Kon. W.-Ind. Maiddienst.".....

„Op verzoek van den Kon. W.-Ind. Maiddienst, die na November een veertiendaagschen dienst Paramaribo—New-York wenscht aan te houden, zullen tijdelijk twee bacovenbooten aan die Maatschappij worden afgestaan. De Kon. W.-Ind. Maiddienst heeft het voornemen twee andere booten te laten bouwen voor den veertiendaagschen dienst Paramaribo—New-York, die dan de plaats van de bacovenbooten zullen innemen."

De West vult het bovenstaande aan met van elders verkregen inlichtingen:

„Toen de United Fruit Co. besloot haar bedrijf in Suriname te staken, verklaarde de Kon. W.-Ind. Maiddienst, dat zijnerzijds het voornemen bestond een veertiendaagschen dienst tusschen Paramaribo en New-York aan te houden. De speciaal voor vruchtenvervoer gebouwde schepen, zouden echter voor dien dienst te kostbaar en minder geschikt zijn, zoodat de Kon. W.-Ind. Maiddienst besloot twee andere booten daarvoor te bouwen. In afwachting van den bouw dier schepen, zou de maatschappij twee der vruchtenbooten in de vaart houden. De Kon. W.-Ind. Maidd. stelde nu aan de Fruit Co. voor, om, zoolang de vruchtenbooten den dienst zouden doen, te blijven voortgaan met den opkoop van bacoven in Suriname.

Dit voorstel werd door de Fruit Co. verworpen. Zij wenschte haar zeer onvoordeelig vrachtcontract met den K. W. I. M. — volgens hetwelk de Fruit Co. voor elke verscheping, hoe gering ook, een minimumvracht van 3500 dollars moet betalen — niet voort te zetten.

De Fruit Company verklaarde echter, dat zij bereid was de vruchten tijdelijk te blijven opkopen, indien die werden aangevoerd te New-York.....

De vraag is echter, of de planters in Suriname daarmede veel gebaat zijn. Immers, de vruchtdienst op New-York zal slechts duren tot de nieuw aan te bouwen schepen gereed zijn. En die schepen zullen niet voor vruchtenvervoer zijn ingericht.

Een tweede vraag is, of het loonen zal om tijdelijk voort te gaan met de bacoven-verschepingen naar New-York, waar de Fruit Co. op dit beëindigt de laatste jaren verlies leed. Stellig zal die verscheping niet loonen als de K. W. I. M. van ons eischt de minimum-vrachtgarantie, die de Fruit Co. betaalde (3500 dollars)..... Nu echter blijkt, dat de bacovenbooten het eigendom zijn geworden van de United Fruit Co., spreekt het vanzelf, dat een vervoer van bacoven voor de Atlantic Fruit Co. met die booten uitgesloten is.

Het aanknoopen van betrekkingen tusschen de Atlantic Co. en Suriname, zal dus mede afhangen van de vraag, of de Atlantic in staat is een verschepingsgelegenheid te verschaffen.".....

Tot zoover De West. Het wil ons voorkomen, dat verscheping der vruchten naar Europa voor Suriname de beste oplossing zou zijn. Wilde de Atlantic de vruchten koopen, dan is de vraag van de verschepingsgelegenheid niet onoplosbaar. Naar wij vernemen, is de maatschappij in het bezit van booten, die echter, naar men vreest, te veel diepgang hebben. Indien het Surinaamsche bestuur en de regeering willen medewerken, is dit bezwaar op verschillende wijzen te ondervangen. De te nemen maatregelen behoeven slechts van tijdelijken aard te wezen. Spoedige beslissing is echter noodig.

Aan het artikel van De West ontleenen wij nog de volgende opmerkingen: „Het vervangen der Gros Michels door Congo's vorderde tijd. Dit verklaart de geringe verschepingen van de twee laatste jaren. Door haar vrachtcontract met den K. W. I. M. kwamen de geringe verschepingen de Fruit Co. op zwaar verlies te staan.

Het is echter voor de reputatie onzer Congo's van belang, om duidelijk in het licht te stellen, dat naast de mindere kwaliteit der Congo's, twee andere factoren stellig ook hebben bijgedragen tot het besluit der Fruit Co. om den opkoop te staken. Die factoren zijn de geringe verschepingen in verband met de hoge vrachtprijzen.".....

DE WEKKER

Noordeinde 31 - Heulstraat 2-18

Telefoon 2245.

Ateliers voor
Costumes, Mantels en Lingeriën,
alles naar maat gemaakt.

Alle Liberty-artikelen tegen denzelfden prijs als in Amsterdam verkrijgbaar.

MAISON-DROUOT

WESSER & Co.

LANGE HOUTSTRAAT 7 DEN HAAG

INRICHTING TOT COMPLETE MEUBILEERING
BEHANGERIJ :: STOFFEERDERIJ
EIGEN MEUBELFABRIEK :: ANTIQUITEITEN

VACANT

RIPPEN

PIANOHANDEL

PIET HEINSTRAT 42

ELANDSTR. 17 TEL. 4683

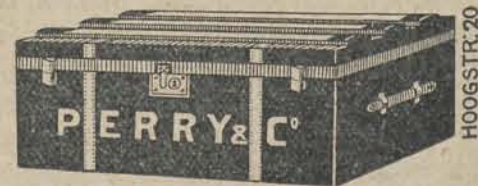
VERHUREN

STEMMEN

Dames- en Heeren-
Mode-Artikelen.

VAN BOMMEL
VLAMINGSTRAAT 8-10 - Telef. 5501.

Handschoenen.

20 HOOGSTRAAT.

Hut- en Mailkoffers.

Uitrustingskisten.

Volgens berichten uit Suriname is, zooals te verwachten was, de tweede krop Congo's reeds veel beter dan de eerste.

Onze indruk is, dat van de K. W. Ind. Mail geen pogingen te verwachten zijn om Suriname door deze crisis heen te helpen. Men zal dus elders moeten zoeken. Zal deze crisis leiden tot een breuk in de meer dan twee eeuwen oude betrekkingen tusschen Suriname en Amsterdam? Wij zouden het betreuren, maar de kolonie mag niet opgeofferd worden aan de traditie.

Wij willen ons het genoeg niet ontzeggen, hier twee aanhalingen te geven, handelende over die betrekkingen in ouden tijd.

In zijn in 1770 verschenen „Beschrijving van Guiana of de Wilde Kust in Zuid-America” zegt Mr. Jan Jac. Hartsinck: „Ik zal met stilzwijgen voorbij gaan de groote schatten, welke de Portugeezen uit het Goudrijk Brazil, weleer een der voornaamste Bezittingen onzer West-Indische Maatschappye overbragen; maar alleenlijk ten bewijze aanhalen de Colonie van Suriname, die thans een van de aanmerkelijkste takken van onzen Handel en Scheepvaart uitlevert. Het getal der Schepen, die deeze Kust bevaaren. De Boeken der Waaggelden van deeze Stad zouden een ieder, die dezelve met eenige oplettendheid naging, daar van klaar overtuigen. Dan zou men zien, hoeveel duizenden van Huisgezinnen, alleenlijk door den Bouw en Toerusting dezer schepen bestaan; hoe de Handwerken van ons Land hier door als een nieuw Leven krijgen; hoe, door den toevoer van Levensmiddelen, de Akkerbouw en Veehouderij bevoordeeld wordt; hoe door de van daar gebragte Vruchten, bestaande in Suiker, Coffy, Cottoen, Cacao, eenige Verfstoffen, en Schrijverkershout, de buitenlandsche handel opgewakkerd en staande wordt gehouden, en dus de rijkdom in ons Vaderland vermeerderd.” (Voorreden, bl. IX.)

In zijn in het vorige jaar uit zijn nagelaten papieren gepubliceerd boek „De Suikerhandel van Amsterdam van 1813 tot 1894” schrijft J. J. Reesse:

.....Suriname, onze kolonie, die in de vorige eeuw het meeste had bijgedragen tot het steunen van den suikerhandel van ons land en vooral van Amsterdam, Suriname zag zich in de 19de eeuw op dat gebied verre overschaduw door Java, dat voor den suikerhandel in belangrijkheid toemaam, naar mate onze West-Indische suikerkolonie in verval geraakte.”

Hoe die Surinaamsche suikerhandel geweest is, vertelt een in 1908 verschenen boek van denzelfden bij uitstek deskundigen schrijver, getiteld „De Suikerhandel van Amsterdam van het begin der 17de eeuw tot 1812”.

Wie onzer historieschrijvers neemt op zich de geschiedenis te schrijven van Amsterdam's aandeel in het verval der kolonie?

In het Voorloopig Verslag over het voorstel tot steun voor oprichting van een Centrale Landbouwbank in Suriname veroorloofde zich een of ander lid van de Tweede Kamer de opmerking, dat „van erkentelijkheid in de kolonie voor de opofferingen, die het moederland zich telkens weer opnieuw getroost, weinig valt te bespeuren”. Suriname van 22 October vat hierop terecht vuur en trekt als volgt van leer:

„Deze woorden zijn in een der afdelingvergaderingen geuit en 't blijft dus onbekend, door wie die zijn gesproken, tenzij ze in openbare zitting worden herhaald.

Maar juist als men spreekt' zonder — althans

FEUILLETON.

KARAKERTREKKEN.

I.

Reeds in Holland werd mij gezegd, dat de Javanen geen dierenvrienden zijn, en hier in het land van deze, dikwijls onbegrijpelijke naïve menschen, heb ik hetzelfde weer door Hollanders hooren be-
wären.

Ik wil echter niet dadelijk over de naïviteit der Inlanders spreken, maar juist over de dierenliefde bij de Javanen.

Natuurlijk mag ik niet generaliseeren, daar ik me over het algemeen slechts onder een kleinen, beperkten kring beweeg, n.l. de bediendenkring, maar toch hoop ik als ik eenige karaktertrekken beschrijf dit wel te doen, middels op- en aanmerkingen van mijnen echtgenoot en anderen, die dagelijks met vele soorten van Inlanders in aanraking komen.

Eerst een paar aardige staaltjes verteld van mijn bedienden. Wie weet of dan andere dames ook niet eens het een en ander willen vertellen van hetgeen zij bij hun respectievelijke bedienden en..... bij andere Inlanders..... hebben opgemerkt, dat de liefde voor het volk met wie ze dagelijks omgaan en in wiens land zij jaren moeten vertoeven, doet opleven en dientengevolge ook voor menige dame het leven

openbare — aansprakelijkheid te aanvaarden, zij men dubbel voorzichtig en worden geen beweringen als axioma's opgeworpen, als 't slechts stellingen zijn, die wel „enig” nader bewijs behoeven.

Bovenstaand aphorisme verliest wel iets aan waarde, nu geheel onbekend blijft langs welke weg van redenering men er toe is geraakt.

De woorden vallen moeilijk zakelijk te weerleggen, omdat niet de minste aanwijzing wordt gegeven, waaruit die ondankbaarheid zou zijn gebleken, of waar in dankbaarheid te kort geschoten zou zijn.

Ondervindt de moederlandse regering in Suriname van bestuurswege niet genoeg steun, d. i. waardeering, bij allerlei opofferingen?

Wordt in de Koloniale Staten te weinig rekening gehouden met de belangen van Nederland of is het ten slotte de Surinaamsche bevolking, die het „ondank is 's werelds loon” te veel in toepassing brengt?

Treft 't verwijt ons bestuur — dat nog wel geheel uit Nederlanders samengesteld — er vóór staat om in onze arme kolonie, waar natuur en omstandigheden vooruitgang zo zeer bemoeilijken, zijn krachten te geven en te willen geven om er van te maken, wat er van te maken is?

Treft de blaam onze volksvertegenwoordiging, die b.v. bij elke begroting met zo grote nauwgezetheid zich afvraagt of voorgestelde uitgaven wel dadelik nodig zijn, en waaraan toch zeker niet kan worden verweten, dat zij bij het voteren van posten de mening huldigt, dat het van andermans leer goed riemen snijden is?

En in de laatste — niet minste plaats — is 't de Surinaamsche bevolking, die het nalaat bij elke voor-
komende gelegenheid te tonen zijn afhankelijkheid tot Nederland, zijn liefde tot diens Vorstn?

Drie vragen waarop drie maal met „neen” kan worden geantwoord!

't Zij herhaald op een zo los daarheen geworpen redenering valt moeilijk in te gaan, maar enig protest tegen de gesproken woorden mocht niet achterwege blijven, een protest, dat niet nader bepaald kan zijn, omdat men zelfs naliet te vermelden wie de gesproken woorden betrof.

Nadere aanduiding ware gewenst geweest; immers zelfs een Nederlands volksvertegenwoordiger ontstaat 't beweren van 't bewijzen niet.”

In een vorig nummer deelden wij mede, dat het monument voor wijlen Eilerts de Haan naar Suriname verzonden was. De West van 22 Oct. deelt mede, dat men overweegt het gedenkteeken te plaatsen op het plein vóór het postkantoor te Paramaribo.

Bij de plechtige onthulling zal tevens aan de acht arbeiders, die de expeditie tot het einde toe hebben meegemaakt, een zilveren herinneringsmedaille worden uitgereikt.

Aan de leiders der expeditie is naar men weet een gouden medaille toegekend.

Curaçao.

Volgens een aan de N. R. Ct. uit Curaçao verzonden telegram is de phosphaatmijn Sa. Barbara voor de som van f 600.000 verkocht aan de firma Hope en Co., te Amsterdam, de eenige, die een bod heeft gedaan. Zij is dus in Nederlandsche handen overgegaan; de hernieuwde ontginning kan dus nu weldra verwacht worden.

Alfalfa. — In ons vorig nummer konden wij het stuk van den heer G. B. Dussel in de Ami-

in Indië aantrekkelijker maken. Want niets is m. i. erger dan zich dagelijks te moeten ergeren over... de bedienden. En dit komt ook hier op Java veelvuldig voor, m. i. echter dikwijls ongegrond, daar de meeste dames, zelfs de uit Indische ouders geborenen, deze laatsten nog wel het meest, de Javanen, die hun dienen, zoowel als de verkoopers, die aan huis komen, veelal beschimpen en hun op een grove wijze bevelen geven, waardoor zij het tegenovergestelde bereiken van wat zij wenschen en die Inlanders van zich vervreemden.

Natuurlijk geven de Inlandsche bedienden wel eens reden tot ergernis, vooral de kindermeid, hoe overdreven lief ze ook voor het kind is; maar dan nog vind ik bovengenoemd optreden ongepast en unladylike. In elk geval zijn de Inlanders over het algemeen heilig bij Hollandsche bedienden vergeten.

Ik zal U eens vertellen wat bijv. mijn kokkie deed voor de koe en de kippen.

Onlangs, vóór het middagdutje, ging ik nog even de ronde door den tuin maken, toen ik de kokkie in de stal bij de koe zag, ijverig bezig om de ooren van dit ons zoo nuttige huisdier na te zien. Ik vroeg haar wat zij deed: „Mevrouw, er zijn bladluizen in haar oor gekomen, zeker toen de koe bij een of andere struik stond te grazen en dit jeukt blijkbaar erg!”

De koe liet werkelijk een klagend geluid hooren

P. VAN DEN BRUL.

AMSTERDAM. DEN HAAG. HOORN. LEEUWARDEN.

HEEREN- EN JONGENSKLEEDING.

KLEEDERMAKERIJ VAN DEN EERSTEN RANG.

VACANT

VERSCHEENEN bij:

N. V. Electriche Drukkerij

„LUCTOR ET EMERGO”

Den Haag - Amalia van Solmsstraat 2-4

HET GELOOF VAN DEN

NIEUWEN MENSCH

DOOR

Dr. M. H. J. SCHOENMAEKERS.

DERDE HERZIENE DRUK.

(GOEDKOOPE UITGAVE.)

„Het Geloof van den Nieuwen Mensch” is een werk van zuivere psychologie en zuivere woordkunst tevens. Het zegt in concrete, doorzichtig-duidelijke en tevens warm-levende taal wat er vaag droomt in de ziel van alle waarlijk levende menschen van onzen tijd. —

„Wat deze schrijver onder woorden brengt, is niet alleen, naar zijn eigen uitdrukking, „volgehouden bezonnen” en „volgehouden ongemeent”, maar het is ook van begin tot eind werkelijk. Zijn gedachten zijn namelijk geen begrips-filosofie, maar voorzichtig verbinden van innerlijke ervaringen. —

„Dit is alles, woord voor woord, werkelijkheid; innerlijke werkelijkheid, zooals wij ze dagelijks ervaren, en in de taal die de onze is.

„Dr. Schoenmaekers is, door zijn overtuiging en zijn talent, voorbestemd tot het prediken van wat door menigeen in onzen tijd als waar gevoeld en beleeden wordt.”

ALBERT VERWEY.

(In „De Beweging”)

Franco per post of bij den boekhandel f1.—

Alleen ingenaaid.

TECHNISCH INSTITUUT

ter opleiding voor de examens van Opzichter bij den Rijks-waterstaat en Burg. Bouwkunde, met Internaat voor jongelieden, uit Oost- of West-Indië.

's-GRAVENHAGE - Raamstraat 27.

Directeur: Architect J. M. L. LOTZ, Leeraar M. O.

Voor informatiën zich te vervoegen bij de Vereen.

„OOST EN WEST” te 's-Gravenhage.

g o e over Alfalfa alleen een kort uittreksel gunnen, hieronder geven wij het tans een grootere plaats.

„Alfalfa of Blauwblcemige Luzerne is een klaver-soort behoorende tot het plantengeslacht Medicago, is dus geenszins een grassoort en mag ook niet verward worden met de bekende Roode Klaver welke behoort tot het geslacht Trifolium.

Door mijn voorganger zijn vroeger met Alfalfa reeds proeven genomen, die evenwel, door welke oorzaak is mij onbekend, mislukt zijn.

Het zaad van Alfalfa is zeer klein en geelachtig groen van kleur. Goed Alfalfa-zaad, d. i. zaad met voldoende kiemkracht en kiemenergie, ontkiemt zeer vlug en het is dan ook waar, dat het onder gunstige omstandigheden reeds binnen 24 uur uit den grond schiet en zeer snel groeit. Men mag echter niet uit het oog verliezen, dat de geringe grootte der zaadjes het noodig maakt het zaad zoo oppervlakkig mogelijk in den grond te brengen, als het waren onder den grond te bezemen, en te zorgen dat men bij droog weer de oppervlakte van den grond goed vochtig houdt. Op „Cas Chiquitô” heb ik dat kunnen bereiken door eenvoudige gieterbesproeiing, waar men over meer water kan beschikken is natuurlijk bevoeiing veel beter. Als het gewas eenmaal boven den grond is en voldoende beworteld, kan men met minder water toe en in elk geval heeft het minder water noodig dan bijv. Paragrass. Alfalfa is dan ook bij uitstek een klaver voor de droge streken. De wortels gaan zeer diep en de plant kan dus haar water uit meer naar onder liggende bodemlagen halen. De bodem moet daarom voldoende los zijn en een degelijke, diepe bewerking voor men gaat zaaien, is aan te bevelen. Daar het gewas onder niet te ongunstige omstandigheden jaren kan worden aangehouden is de voorafgaande bewerking afdoende voor eenige jaren. Eveneens aanbevelenswaardig is eene voorafgaande stalmest bemesting, het vochthoudend vermogen van den bodem wordt hierdoor verhoogd. Nader zal nog worden nagegaan of men hier in dezen ook met hulpstoffen voor kali en phosphorzuur voordelig kan werken. Voor hunne stikstof zorgen de vlinderbloemige planten, dus ook de Alfalfa, zelf, of liever zij verkrijgen hierbij de hulp van een soorti bacteriën, de stikstofbacteriën, n.l. der vlinderbloemigen. Lang reeds was het bekend dat gewassen, zooals bijv. klaver, boonen, pinda's, den grond eerder verbeteren, doch eerst betrekkelijk kort geleden heeft men ontdekt waaraan dit is toe te schrijven. Klavers, boonen, pinda's, etc., in het algemeen de vlinderbloemigen, leven in zogenaamde symbiose, dat wil zeggen, samenleving tot wederzijdsch welzijn met bepaalde soorten bacteriën. Deze bacteriën hechten zich aan de wortels der genoemde planten en brengen er aanzwevingen teweeg, die de gedaante van knolletjes hebben en waarin dan de bacteriën in koloniën leven. Zij bezitten het vermogen de vrije stikstof der bodemlucht voor de genoemde planten beschikbaar te maken. De duurste plantenvoedingsstof, de stikstof, verkrijgen de vlinderbloemigen dus a. h. w. om nit en zij vergaren er zooveel van in hun uitgebreid wortelstelsel, waarin zij ook andere voedingsstoffen ophoopen, dat een nakomend gewas in den aldus verrijkten bodem een schat van voedsel vindt.

en de Javaansche keukenmeid bevrijdde met veel geduld het logge beest van die plaag.

Weken daarna kwam diezelfde vrouw, met eieren van de pasar, we gingen ze z.g. wegen. Voor de eelt Europeesche dames wil ik dit wegen even omschrijven: de eieren worden in het water geleegd en als ze maar eenigszins schuin staan, zijn ze bedorven. (Waarom wordt dit eenvoudige middel in Holland niet toegepast?) Alle zonder uitzondering bleven de eieren op de punt staan, dus..... „Neen kokkie, die betaalt Mevrouw niet; je moet ze maar teruggeven”, zeide ik. „Misschien zijn er kuikentjes in Mevrouw, wil ik er eens één open maken?” Ik stemde toe en ja, een nog heel slecht ontwikkelde kuikentje werd zichtbaar. „Als ik ze nu in de kist met dedek (het voeder voor de koe en de kippen) leg, komen ze misschien uit. Zoo gezegd, zoo gedaan!

Een pessimistisch aangelegd menschenkenner zal zeggen: dat was geen dierenliefde, maar menschenliefde, want kokkie wilde haar landgenoot (hier de eieren-koopvrouw) geen nadeel bezorgen door de eieren terug te geven. Zeer wel mogelijk. Toch ook een aardige karaktertrek, nietwaar?

Bovendien heeft die „pessimist” niet gezien de lieve uitdrukking op het gezicht van die vrouw, toen zij de eieren heel zachtjes in het dedek (fijngestampte of gedroogde padi-stengels) verborg en hoorde hij haar niet den koeienjongen en den tuinjongen telkens waarschuwen voor

Het schijnt, dat elke soort vlinderbloemig gewas voor zijn groei een bepaalde soort stikstofbacteriën benuttigt. Zijn die bacteriën niet in den bodem aanwezig, dan is er van stikstof verzameling door de planten ook geen sprake. Bij verschillende, hier groeiende vlinderbloemigen, als bijv. boonen en pinda's trof ik de stikstofknolletjes aan bij de wortels enkele malen ook reeds aan Alfalfawortels. Zekerheid dat onze bodem overal de Alfalfabacteriën bezit is er evenwel niet. 't Is best mogelijk, dat zij bij verder aankweeken van Alfalfa en onderploeging van het gewas op den duur vanzelf in den bodem zullen komen, maar om meer zekerheid te erlangen heb ik uit Amerika inoculatiemaar van Alfalfavelden en reïncultures van Alfalfabacteriën laten komen. Van deze aarde heb ik ook aan eenige planters wat verstrekt. Maar ook zonder opzettelijke aanbrengen van bacteriën door inoculatiemateriaal groeit de Alfalfa hier op meerdere plaatsen goed, dat is reeds gebleken.

Is het gewas zoover opgeschoten dat het voor de eerste keer begint te bloeien, dan snij men het af, de tweede en volgende sneden groeien veel vlugger en beter. In Amerika snijdt men vier tot zes keer per jaar, terwijl het gewas vele jaren achtereen duurt. Hier in ons heel en droog klimaat, waar het gewas sneller in bloei schiet en daardoor minder hoog wordt, kan men vaker snijden.

De wortels gaan, zooals ik reeds opmerkte, diep den bodem in. Wanneer wij dus eindelijk eens een goeden regenval mogen hebben, waardoor onze grond eens weer goed met water wordt doordrongen dan, stel ik mij voor, zal de Alfalfa nog beter gaan, zal spoedig diep wortelen en zodoende beter komende droge periodes weerstaan. Om in den drogen tijd gemakkelijk te kunnen besproeien is het het best de Alfalfa in bedden uit te zaaien, breedwerpig of in rijen. In dit laatste geval houde men de aarde tusschen de rijen zooveel mogelijk los. Trouwens in ons droge klimaat kan men niet genoeg zijn aandacht wijden aan het loshouden der bovenlaag van den bodem. Het gehele geheim van de dryffaring berust op de volgende hoofdzaken: bevordering van de capillariteit in de onderlagen, het aanbrengen van een goede bodemstructuur daar waar de planten wortelen (in Amerika gebruikt men daartoe met succes na het ploegen den zogenaamden ondergrondpikker) en het voortdurend loshouden van de bovenlagen. Door dit laatste wordt juist tegengegaan, wat in de onderlagen moet worden bevorderd, de capillariteit in de bovenlaag wordt daardoor opgeheven en de verdamping tegengegaan. Het wachwoord voor alle droge streken, dus ook voor Curaçao moet zijn: zorg, dat als het regent zooveel mogelijk water in den bodem dringt en als het er in blijft. Maar zonder voldoende trekkrachten en goede werktuigen gaat het niet. Over werktuigen gesproken, een zeer nuttig werktuig is de zogenaamde cultivator waarmee men gemakkelijk en vlug de bovenlaag bewerkt. Door mij zijn een paar dusdanige werktuigen aangeschaft, een er van wordt met veel succes gebruikt op Choloma. De Heer Administrateur van het struisvogelpark aldaar en ook een oner voornaamste Planters, die het werktuig heeft zien werken zijn er zeer mede ingenomen. Op Choloma wordt ezeltrekkracht toegepast, op Cas

zichtig te zijn als ze dedek namen uit die kist voor koe en kippen! Nog was die zorg en liefde niet afgelopen.

Een week of twee later ging één onzer kippen eieren leggen en.....? „als we die eieren van de Pasar er eens bijlegden”, alweer de kokkie, die het plan opperde.

Ik dacht dadelijk aan het „Leelijke Eendje” van Andersen, al heeft Andersen niets uit te staan met onze Javaantjes. Maar..... mijn kip was niet zoo goed als die, welke Andersen ons in zijn aardig sprookje beschreef, want toen drie kuikentjes met hun kopjes van uit de veeren van Moeder-Kip piepten om twee dagen later al aan het wandelen te gaan, liet onze broed-kip de overige eieren in de steek en met haar wijd-uitstaande vlergels haar drieling beschermende tegen ons toekijksters, toog ze er op uit. Daar lagen nu die arme onuitgebroede kuikentjes; ik dacht dat de broed-kip terug zou komen, maar..... den volgenden ochtend naar de badkamer gaande, kwam de kokkie mij tegemoet met iets wits in de handen. Wat was het? Een hoop watten en daarin lag een kuikentje verborgen. Wat had kokkie gedaan? De eieren in enkele kookgaten van de Indische, primitieve kachel verborgen, zoodat (als in de broeibakken in de Artis van Amsterdam, de kuikentjes uit hun eieren kruipen zonder hulp der natuurlijke Moeder-warmte) dit kuikentje middels kachelwarmte het levenslicht aanschouwde om daarna in watten gewikkeld te

Marque Deposée „Au-Condor”
LA HAYE — PAYS BAS — PLEIN 8
FRED. MOMMAERTS-DEGELLER
Tabacs Cigares et Cigarettes de toute 1re qualité
EXPORTATION IMPORTATION
EMBALLAGE SPÉCIAL POUR LES INDES

N. V. ELECTRISCHE DRUKKERIJ „LUCTOR
ET EMERGO” :: DEN HAAG.

THEOSOFIE, DE THEOS. VEREEN. EN DE THEOS. BEWEGING.

50 pag. 8° roy. Ingen. f 0.25, geb. f 0.65.

REÏNCARNATIE EN KARMA.

40 pag. 8 roy. Ingen. f 0.25, geb. f 0.65.

DRIE OPSTELLEN OVER KARAKTERVORMING EN OPVOEDING.

100 pag. 8° kl. med. Ingen. f 0.50, geb. f 0.80.

COSMOLOGIE,

Elementen der Practische Astrologie.

13 vel druks, met figuren tusschen den tekst, en een plaat in vier-kleurendruk. — Uitsluitend geb. f 4.50.

COSMOLOGIE,

De Astrologie als Levensleer.

11 vel druks, met figuren tusschen den tekst, en een plaat in vier-kleurendruk. — Uitsluitend geb. f 4.—

door A. E. THIENS.

Het eerste werkje, in brochure-vorm, voorziet in een werkelijke en lang gevoelde behoefte. In een kort, helder, afgerond betoog legt het aan een ieder, en voornamelijk aan den buitenstaander, die zich op de hoogte wenscht te stellen van wat Theosofie eigenlijk is, niet alleen haar verschillende leeringen duidelijk en logisch uiteengezet voor, enz.

Van de „Drie Opstellen over Karaktervorming en Opvoeding” geeft het eerste opstel ons als het ware de essentie van wat verhandeld is tijdens het „Eerste Congres voor Zedelijke Opvoeding”, gehouden te Londen van 25 tot 29 September 1908.

„Theosophia”, Febr. 1911.

We zouden dit boekje een bijzonder groot debiet toewenschen, inzonderheid in die kringen waar opvoedkunde dagelijksch brood is, en waar toch vaak niets dan steenen te vermalen gegeven worden. — — —

In elk geval moest het in geen enkele paedagogische bibliotheek ontbreken.

„Eenheid”, 19 Nov. 1910.

Wij kunnen slechts met moeite den lust bedwingen, uit den rijkdom van diepe gedachten, daarin neergelegd, eenige te citeren. . . .

„De Avondpost”, 26 Nov. 1910.

Hij wil slechts den overwegenden ernst van het vraagstuk der opvoeding tot ons doen doordringen, hij bedoelt ons aan het vragen en denken te brengen en daarin slaagt hij zeer zeker — — —

„Correspondentieblad van den Nederlandschen Kinderbond”, Aug. 1911.

. . . een zeer handig boekje, om kennis te nemen van het wezen der theosofie.

„Prov. Drentsche en Asser Crt.”,
14 Nov. 1910.

daan. De prijs is zoo billijk gesteld, dat het blad ook binnen het bereik kan komen van minder finantiëelkrachtigen.

Het maken van winst schijnt met de uitgifte niet te worden beoogd; men neemt er reeds genoeg mede, wanneer de uitgaven door inkomsten worden gedekt.

Als hoofdredacteur treedt op Mohamad Taddallah bin Sjech Suhajmi Imam aan de nieuwe moskee te Singapore, aan wien voorloopig moet worden geschreven, zoolang er omtrent den persoon van den administrateur geen zekerheid bestaat.

WAT DE CHINEES VERTELT.

De oprichting van een Chineesch ziekenhuis ter hoofdplaats Soerabaja.

Reeds sedert geruimen tijd geeft Dr. Walter ter hoofdplaats Soerabaja zich veel moeite om, ten behoeve van de zieke Chineezers aldaar, een flink, modern ziekenhuis opgericht te krijgen. Het onderwerp trok de belangstelling van enkele andere personen, met het gevolg, dat genoemde geneeskundige daarbij gesteund door Mr. Dommering, notaris Eichholz en mevrouw Eug. Macaré geb. Kofoed, zich thans tot de Chinesezers pers hebben gewend, met het verzoek het streven der commissie in breed kring bekend te maken en, zoo mogelijk, uitvoerig toe te lichten.

In de Zaterdagse Praatjes van de Bintang Soerabaja van 17 Augustus 1912 no. 189, is daaraan gevolg gegeven en daarin in de eerste plaats gewezen op het feit, dat al kunnen de Chineezers ook wel in hunne eigen woning genezen van hunne ziekten en kwalen zulke toch beter kan geschieden in een ziekenhuis, waar materiaal en deskundig personeel steeds ter beschikking staat. Vooral is dit het geval met gevaarlijke en besmettelijke ziekten, waarbij een lijder moet worden afgezonderd, ter voorkoming van verspreiding der ziekte.

In eigen woning kan men niet ten allen tijde die zorg aan een zieke besteden, welke voor een regelmatige behandeling noodzakelijk is, terwijl ten deze ook de omstandigheid niet uit het oog mag worden verloren, dat de huisgenooten niet altijd in staat zijn den patiënt te behandelen op de wijze, zooals de geneesheer zulks voorschrijft. Het bereiden en het nuttigen van het voedsel is daarbij een zeer voorname zaak, omdat een onoordeelkundig gebruik daarvan dikwijls de ernstigste gevolgen voor den lijder na zich sleept. Wel is waar brengen de medicijnen, w. o. ook de Chinesezische, veel hulp aan doch zij kunnen toch in geen geval vergeleken worden met de Europeesche geneesmiddelen, die op wetenschappelijke gronden bereid en in het ziekenhuis verstrekt, meer waarborgen voor een regelmatige uitwerking geven dan de medicijnen, welke gewoonlijk in eigen huis worden toegediend. Bovendien beschikt een goed ingericht ziekenhuis over een vollediger stel instrumenten, over meer geneeskundige installaties over gymnastiektoestellen, welke men elders moeilijk kan vinden en die toch noodzakelijk zijn voor een operatieve behandeling, waarbij terstond moet worden ingegrepen.

De oprichting van een ziekenhuis voor Chinese-

sche lijders te Soerabaja, verdient op grond van het bovenstaande ten zeerste aanbeveling, terwijl de Chineezers goed zullen doen, om, zooveel mogelijk, in eigen kring, hunne landgenooten op te wekken de gewichtige zaak, waarom het hier gaat, te steunen, en welke, zoo noodig, voorshands door een Chineesch voorloopig bestuur zou kunnen worden geleid.

Met betrekking tot het ziekenhuis zelve zal het wenschelijk zijn, dat een eerste klas inrichting in het leven worde geroepen, welke geheel op Europeesche wijze is ingericht en waar plaats zal worden ingeruimd voor een geneeskundige kliniek, een chirurgische kliniek en voor een afdeling voor de behandeling van patiënten met hulp van Röntgenapparaten.

Ook zullen vertrekken voor lijders aan gevaarlijke en besmettelijke ziekten aanwezig moeten zijn. Verder zal men ruimte moeten afzonderen voor onvermogen zieken en afdelingen moeten vormen voor Iste, IIde en IIIde klas patiënten, al naar gelang van het bedrag, waarvoor zij in het ziekenhuis wenschen te worden opgenomen.

Een deel van het kapitaal, dat bijeen gebracht zal worden, zal als reservefonds dienen, waaruit, in geval van nood, onmiddellijk zal kunnen worden geput om dadelijk uitgaven te kunnen bestrijden. Levert de exploitatie van het ziekenhuis geldelijk voordeel op, dan zal ter zijner tijd dividend kunnen worden uitgekeerd, maar de bedoeling is niet bepaald om winst te maken, doch hoofdzakelijk om de goede zaak te dienen.

Te Diniojo is een fraai en geschikt terrein aanwezig en al de geneeskundige materialen en instrumenten kunnen voorshands onmiddellijk door hulpvaardige geneesheeren worden verstrekt.

Het oogenblik voor de Chineezers om deze goede zaak te steunen, is thans werkelijk gunstig, zegt de schrijver. Zij moeten zich nu echter niet te lang bezighouden met bespiegelingen, doch zoo spoedig mogelijk doortastend handelen, daarbij de overtuiging met zich voerende, dat zij door deze hulpverstreking een Gode welgevallig werk doen, niet alleen ten behoeve van de landgenooten in de stad doch ook voor die in geheel Oost-Java, die per spoor, binnen een kort tijdsverloop, de hoofdplaats Soerabaja kunnen bereiken.

Ook voor dezen is de aanwezigheid van een ziekenhuis van het hoogste gewicht.

Het is niet aan te nemen dat zulk een instelling ter hoofdplaats Soerabaja uit geldgebrek niet tot stand zou kunnen komen. Daarvoor zijn er te veel welgestelde Chineezers ter plaatse aanwezig.

Ter hoofdplaats Batavia en ook te Semarang bestaan reeds ziekenhuizen, waarin de Chineezers geneeskundig kunnen worden behandeld en die nuttig werken.

Het is te hopen, dat de Chineezers van Oost-Java in deze hun eigenbelang zullen willen begrijpen en dat zij onder het streven van Dr. Walter c.s. flink hunne schouders zullen willen zetten.

Berichten uit China. In de Times is opgenomen een schrijven van den heer Dr. Morrison, den bekenden politieke adviseur van de Chinesezische Regeering te Peking, die thans te Londen verblijft houdt.

Met kracht komt hij daarin op tegen de in de

een kind zegt „ik wil niet”, dan zwijgt de volwassene. Zegt de koe: „ik wil niet”, dan legt de jongen er zich bij neer!

Eenige dagen geleden wilde ik juist een brief naar huis schrijven, toen de baboe kwam zeggen: „er gaat een kip dood”. Buiten komende was het alweer de kokkie, die het dier had opgenomen en het kopje vast hield, terwijl alle bedienden er met meewarige gezichten om heen stonden. Ik overdrijf niets, als ik spreek van meewarig.

Onlangs moest mijn echtgenoot 's avonds naar Tegal en bestelden we een z.g.n. dogkar. Daar de wagen wel twee uur moest wachten, werd het paard afgespannen en te grazen gezet in den tuin, doch... kreeg nog eenige bundels gras van onzen koetsier daar het gras in onzen tuin laag gehouden wordt en niet voldoende voedsel geeft.

En dan..... heeft iemand ooit een Inlander gezien, die zijn karbouw slecht behandelt? Integendeel! En hoe menig kindje heb ik in de kampong allerliefst zien spelen met den z.g.n. gladdakker of kampong-hond.

Zeker, Inlandsche kinderen kunnen ook wel eens wreed omgaan met dieren. Maar nooit zóó als de Hollandsche straatjongen. Ik herinner me een verhaal van Justus van Maurik (de titel is me ontschoten), waarin verteld wordt hoe een kat van een oude juffrouw eerst verdrinken en daarna aan de deurknop van het huis wordt opgehangen bij wijze van een „grap”. Zijn er velen, die ons volk,

speciaal dat uit Amsterdam, zoo goed kennen als een Justus van Maurik!

Ik herinner me, als klein meisje van ongeveer 8 jaar naar school gaande, toen er in de Spiegelstraat te Amsterdam een „oploopje” was er nieuwsgierig met zusje en vriendinnetjes naar te zijn gaan kijken. Later denkende: „had ik het maar niet gedaan”. Er liep n.l. een aardig wit muisje over straat met roode oogjes; dus iets heel bijzonders, een albino; (ik wist toen nog niet, dat dit dier die aardige manier droeg); maar wat gebeurde er: een groote slungel van een jongen trapte het diertje dood. Wee wordend en een kreet van verontwaardiging slakend, liepen we hard naar school! Hier zag ik kampongkuderen muizen eten geven.

Zelden dooft een Inlander onnoodig een dier.

En tot slot dit: In de paedagogieles werd mij eens gevraagd of het „wreedheid” dan wel zucht naar wetenschap was als een kindje een vlieg de vleugels uittrekt! Zeer zeker een moeilijk te beantwoorden vraag, die ik hier alleen neerschrijf om aan te tonen, dat wij, Europeanen, wat dierenliefde betreft, waarlijk niet hooger staan de Javaantjes.

C. R. v. O.—v. d. Z.

Java, September 1912.

Onderstaande APOTHEKERS, leden van het Dep. 's-Gravenhage der Ned. Maatschappij ter bevordering der Pharmacie, worden aanbevolen voor het geveren maken van recepten zoowel als voor de levering van Binnen- en Buitenlandsche Geneesmiddelen, Verbandstoffen, Ziekenverplegingsartikelen en Minerale Wateren.

te 's-GRAVENHAGE:

M. L. Adama, Bezuidenhout 111.
F. L. W. en E. v. Beest, Huygensplein 3.
N. W. Bannema, Fred. Hendriklaan 32.
C. J. Brandts, Laan Copes v. Cattenburgh 90.
H. Bruins, Van Swietenstraat 131.
C. P. v. d. Byllaardt, Groot Markt 22.
J. Damen, Weimarstraat 20.
Mej. S. Faber, Koningsplein 32.
Dr. A. L. C. Furnée, Tasmanstraat 194.
C. A. van Greuning, Statenlaan 40.
A. J. A. Herens, Boekhorststraat 19.
J. J. Hofman, Schenkweg 4.
K. Holm, Vaillantlaan 157.
J. F. J. Hupperetz, Regentesselaan 270.
C. de Jong, te v. d. Boschstraat 45.
Th. Luyckx, Westeinde 341.
J. Mouton en Zn., Javastraat 29.
C. Offerhaus, Groot Hertoginnelaan 154.
J. van der Schalk, Oranjeplein 24.
J. J. Schoevers & van Essen, Noordeinde 122a.
Dr. W. v. d. Slooten, Koninklijke Emmakade 109.
M. P. Spillenaar Bilgen, Stadhouderslaan 7.
E. Sybols, Rrouwstraat 48.
J. A. v. Tooren, Regentesselaan 105.
Fa. F. R. Vechtman, W. D. Valkis, Zoutmastraat 55.
C. Th. Voorhoeve, Fred. Hendriklaan 72.
G. H. v. d. Wal, Dennenweg 1.
H. J. de Zaayer, Anna Paulownastraat 51

te SCHEVENINGEN:

J. v. Buuren, Kanaalweg 53.
M. den Heyer, Keizerstraat 167.
J. A. Speltie, Havenkade 3.

te RIJSWIJK:

B. F. Jansonius, Heerenweg 28.

te VOORBURG:

J. A. Spruyt, Heerenstraat.

te DELFT:

J. A. Filedt Kok, Oude Delft.
S. J. Fischer, Groot Markt.
A. Nijdam, Burgwal.
A. L. Oversuijs.

te SLIEDRECHT:

I. J. van den Berg.

te WOERDEN:

W. G. Haye.

te MIDDELHARNIS:

A. Teepe.

„BOEATAN”

Magazijn van Indische Kunstnijverheid

Heulstraat, Den Haag

Zie Etalage — Zie Etalage

Verschenen de DERDE DRUK van:

DE AFRICHTING VAN DEN POLITIEHOND, DEN AMBULANCE- EN OORLOGSHOND

EENE BEKNOPTTE HANDLEIDING

door

M. KESSLER.

Bekroond met den Eersten Prijs op de XXVe Internationale Honden-Tentoonstelling van „Cynophilia”, gehouden van 22 tot 24 April 1910 te Amsterdam.

1e Druk December 1908

2e Druk Februari 1909

3e Druk April 1910

Prijs geb. f 1.25.

Prijs geb. f 1.25.

UITGAVE DER

N. V. DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO”

DEN HAAG.

TELEF. INTERC. Nos. 4424 en 4404.

Engelsche bladen verspreide berichten als zou China op het punt staan te worden verdeeld. Schrijver kan de verzekering geven, dat bij zijn vertrek van Peking, China in beter conditie verkeerde dan ooit te voren en dat de vriendschapsbanden tusschen de heeren Yuan Shi Kai, Li Huan Hung en Dr. Sun Yat Sen niets te wenschen overlieten. De in het bestuur en de administratie gebrachte veranderingen voldoen goed.

Van Vreemde Koloniën.

BRITSCHE KOLONIËN.

Allerwegen een behoefte voor een gewijzigde verhouding van de koloniën tot het moederland, maar er was tot nu toe geen aangegeven regeering, die de betrokken partijen scheen te voldoen. Wijst misschien de vraag t eerst door Canada geuit en nu in Nieuw-Zeeland herhaald den weg, althans voor de kroonkoloniën? Zij behelst den wensch om stem te krijgen in the Imperial Defence Committee, waarin elk der kroonkoloniën dan een honorary minister zou krijgen. Deze zou kunnen handelen als tusschenpersoon met den Eersten minister en den Minister voor de verdediging ter voorbereiding van de vergaderingen van het Defence committee. Hij zou in het Hooger- en in het Lagerhuis een adviseerende stem hebben.

De Engelsche pers vindt hierin een uitkomst voor het moeilijke vraagstuk. Zij noemt het de beste wijze om een voortgezeten invloed te verkrijgen van de Imperial conferences, zooals die in 1906 en 1911 in Londen gehouden zijn, en vermoedelijk om de vier jaren verder gehouden zullen worden. Het comité voor de verdediging omvat in zijn bemoeienis natuurlijk niet alle aangelegenheden, waarmee die conferenties zich inlaten, maar het behandelt en beheerscht de vraagstukken van buitenlandsche politiek en vierdeling, en dat zijn de twee voorname punten waarvoor voortgezet onderling overleg verlangd wordt. Voor andere onderwerpen kan de gedachtenwisseling tusschen moederland en koloniën zeer goed geregeld worden, zonder permanente vertegenwoordiging dezer laatste in Londen. Schijnt hierin een aanwijzing te liggen, die tot bevrediging kan leiden, geheel andere klanken worden uit Britsch-Indië vernomen.

The Times of India van 25 October geeft een persoverzicht, waarin een beschouwing over „colonial self-government“ uit de Leader voorkomt, die aldus begint: Wat Indië verlangt is een gelijke behandeling als die deelen van het rijk, die zelfbestuur bezitten; niets minder en niets meer. Indië vraagt dit niet voor heden of morgen — het is daarvoor nu nog niet rijp — maar in de toekomst, door strenge zelfbeheerschingen, goed georganiseerde openbare werken, verhooging van nationaal vermogen en karakter, zoover is gebracht dat het een democratischen vorm van verantwoordelijk bestuur kan aanvaarden, zooals de kroonkoloniën thans bezitten. 't Blad komt dan krachtig in verzet tegen de meening, dat de bevolking van Indië hiervoor niet geschikt zou zijn. In datzelfde persoverzicht wordt dan de Tribune aan het woord gelaten over „self-government and the East“.

't Blad brengt een gezegde van Lord Balfour, uit 1910, in herinnering, om er dan krachtig tegen op te komen, 't luidde: „Men overzie de geheele geschiedenis van wat de Oost wordt genoemd en men zal nooit een spoor van werkelijk zelfbestuur vinden.“ Er is in Britsch-Indië, evenals in Ned-Indië, een beweging op til om meer rechten, om meer vrijheid, om meer gelijkheid. Zal Groot-Brittannië voor deze beweging de leiding zelf in handen nemen, dan zal zij langs een goed spoor kunnen verlopen; zoo niet dan zal de vraag tot „eisch“ worden, en dan zal het hard tegen hard gaan.

Ook voor Nederland kan hierin leering en aanwijzing te vinden zijn. Scherp daartegen steekt de handeling af van de gebedereerde staten op het Maleische schiereiland. Door de Vereenigde staten Perak, Salangoer, Negri Sembilan en Pahong, die een Britsch protectoraat vormen, is n.l. aan Engeland een dreadnought aangeboden, die minstens 2.250.000 P. St. zal kosten. Aanbod is aanvaard. Om een denkbeeld te geven van de beteekenis van het offer zij hier vermeld, dat die staten financieel in gunstige omstandigheden verkeeren, en de begroefing der uitgaven van het protectoraat over 1911 ruim 4 miljoen P. St. bedroeg. 't Bedrag voor het kolossale oorlogsschip zal over 5 jaren verdeeld worden. 't Lijkt dus wel te dragen, maar de staten brengen toch een enorm offer, dat anders aan eigen ontwikkeling ten goede had kunnen komen.

Ook in de Kaap-Kolonie heeft een langdurige droogte, zooals na 1872 niet voorgekomen was, groot nadeel berokkend. In Transkei-district zijn runderen en schapen bij honderden gestorven, lammeren en kalyeren werden oij de geboorte gedood om de moeders te kunnen redden. Graan en voeder zijn op noodprijs. Ook het transportwezen ondervindt groote belemmering. De inboorlingen lijden er erg onder. De regeering bevordert den invoer van graan in de haven van St. John, maar dit is niet voldoende. De Cape Times dringt aan op zending van graan, a.a.z. Komt niet spoedig regen dan zal de oogst geheel mislukken en dan wacht de streek een allertreurigste toekomst.

De Financial News maakt met voldoening melding van het besluit der regeering van Jamaica om de haven van Kingston te verbeteren. Nu Amerika, Frankrijk en Denemarken bedacht zijn op maatregelen in verband met de a.s. opening van het Panamakanaal, mocht Engeland niet achterblijven.

De invoer van petroleum in Br-Indië heeft, volgens La gazette coloniale in het afgelopen jaar 167 miljoen gallons bedragen, waartvan 87 miljoen uit Birmanië. Toch leverde dit land 4 miljoen minder dan het daaraanvooraangaande jaar. 't Aandeel van Amerika, die in de twee vorige jaren 61.5% van den invoer uit het buitenland bedroeg, steeg tot 78% in 1911. Borneo kwam tot een totaal van 13 miljoen gallons, waardoor het ruim 153% won op het vooraangaande jaar. Ook Sumatra behoorde tot de leveranciers.

TRIPOLI.

Misschien herinnert men zich, dat kort voor het uitbreken van den Turksch-Italiaanschen oorlog een expeditie Sforza met een wetenschappelijk doel Tripoli bezocht. Zij werd door de Turken gevangen gehouden te Djebel.

Bij het openen der vredesonderhandelingen gaf de Ottomaansche regeering, als blijk van goede gezindheid, last de missie vrij te laten. In September kwam het bericht harer bevrijding, maar Sforza en zijn lotgenooten verschenen niet.

De soldaten, die hen gevangen hielden, hebben de kaffirs overgegeven aan de Arabieren, onder mededeeling dat het hoofd der expeditie een neef is van den koning van Italië en naar Tripoli was gekomen om de Arabieren over te halen zich aan te sluiten bij een samenzwering, die den Islam wilde uitroeien.

Is dit waar, dan zijn de kansen op een spoedige bevrijding der wetenschappelijke onderzoekers door den vrede niet verbeterd.

DE LICHTEN IN DE ROODE ZEE.

Volgens berichten uit Perum hebben de Turken de, tijdens den oorlog gedoofde, lichten in de Roode Zee, weer ontstoken.

FRANSCH KOLONIËN.

Wij hebben indertijd melding gemaakt van de invoering van den dienstplicht voor de inlanders in Algerië. In het algemeen valt de lichamelijke geschiktheid van die nog-halve natuurkinderen erg tegen. In de instructiën der keuringscommissiën kwam een aanwijzing voor, waaruit bleekt, dat weinig afkeuringen verwacht werden; de ondervinding wijst op 48% waarvan velen slechts een gewicht behaalden van 40 tot 48 K.G. en een gestel hadden beslist onvoldoende voor den troepen dienst.

Niettegenstaande de ondervinding slechts over twee jaren loopt, ligt hierin toch al een gegeven opgesloten, dat wel tot een wijziging van de bepalingen zal leiden. De leeftijd voor de vervulling van den dienst is op 18 jaar gesteld. Dit is jonger dan voor de legers in Europa en de inlander in Algerië is niet eerder ontwikkeld dan de jonge man elders, er schijnen zelfs aanwijzingen te zijn, die het raadzaam maken liever een jaar ouder te stellen dan jonger. Bij hen, die zich vrijwillig aanmelden is tusschen 20 en 30 jaar als regel een lichaamsontwikkeling bevonden, die wel aan de eischen voor den militairen dienst voldoet. 't Is derhalve in het belang van alle partijen om den leeftijd voor den verplichten dienst op 20 jaar te brengen.

DUITSCH KOLONIËN.

Volgens een nieuwe regeling zullen de eigenaars van woningen in de kolonie in Oost-Afrika een belasting betalen per bebouwd eigendom, als 't huis van Europeesch-, Hindoesch of Arabisch type is. De belasting strekt zich ook uit tot inlandsche woningen wanneer deze in steden gelegen zijn. De

LUXEBROOD-FABRIEK

PAUL C. KAISER

Hofleverancier.

ZOUTE BOLLLEN.
ZOUTE STENGELS.
ZOUTE KRAKELINGEN.
ZOETE KRAKELINGEN.

N. LOEB, Noordeinde 109.

Kleding en Meubilering op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.
40 " " " 4 "
60 " " " 5 "

Modemagazijn „BRUSSEL“,

Weimarstraat 61 :—: DEN HAAG.

Speciale verkoop van
GEGARNEERDE DAMES-, JONGE DAMES-
en KINDERHOEDEN.
— CHAPELLERIE en BONTWERKEN. —
AUG. W. J. BRÜNINGS.

VACANT

C. HOYNG,

SPIJSTRAAT 20/22 - DEN HAAG.
Amsterdam - Utrecht.

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.
PRIJSCOURANT GRATIS.

NEDERLANDSCH-INDISCH

ADMINISTRATIE-KANTOOR EN HULPBANK.

's-Gravenhage — Kortenaerkade 10.

CREDIET- en BANKZAKEN.
LEVENS- en BRAND-VERZEKERINGEN.
ADMINISTRATIËN.

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 — TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR — DEN HAAG
TELEFOON N°. 2898

GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK INSTALIEEREN VAN WONINGEN

elders wonende inlanders vallen onder een hoofdelijke belasting.

Voor de Europeesche huizen in steden is de aanslag bepaald op 5% van de huurwaarde met een minimum van 13 roepjen per jaar. Voor de elders gelegen Europeesche woningen is een tarief aangenomen met drie trappen, naar gelang de waarde van de bezitting, zij zijn van 30, 20 en 10 roepjen per jaar. Om den bouw van steenen woningen te bevorderen wordt voor deze gedurende 5 jaar een vermindering toegestaan.

De inlandsche woningen in de steden worden belast met 12, 9 en 6 roepjen.

De hoofdelijke belasting verschilt van 3 tot 6 roepjen. Wie geen hoofdelijke belasting kunnen betalen, zullen een bepaald aantal dagen te werk gesteld kunnen worden in dienst van het bestuur of van particulieren.

MONGOLIË.

De Chineesche regeering heeft een protest gericht tot de Russische om op te komen tegen de erkenning van Mongolië als een autonoom gebied. 't Is buiten twijfel aan China ondergeschikt. Rusl. heeft niet geantwoord, maar schijnt het voornemen te hebben het zoo spoedig mogelijk daarheen te leiden, dat de onafhankelijkheid ook door de andere mogendheden erkend zal worden.

China wil zich met de daad verzetten, maar daar het geen geld heeft om zelfs een vreedzame ontwikkeling te leiden, heeft het te minder benodigd om een oorlog in Mongolië tegen Rusland aan te binden, zoo als deze onvermijdelijk zijn om eenige kans van slagen te hebben. De regeering dacht er daarom over toch maar met Rusland in overleg te treden. Eerst weigerde de minister van Buitenlandsche Zaken echter hiertoe mede te werken. Daarna kwam uit alle deelen van het land en ook uit het leger een zóó algemeen protest, dat het geheele ministerie tot heengaan besloten heeft. De president der Republiek, Joeansjikai zit er danig mee te houden. 't Moet erkend, dat de omstandigheden hem in een weinig benijdbare positie plaatsen. Evenals bij de groote geldleening verzet het volk zich tegen de oplossing, die de regeering noodgedwongen wil toepassen, maar het volk biedt geen anderen uitweg aan. De onmacht van de nieuwe republiek, door haar schuldenlast geeft Rusland en Mongolië den moed om haar te trotseeren; naar het zich laat aanzien zal China nu slechts vruchteloze pogingen van verzet kunnen doen, maar — als het rijk eenmaal door de crisis heen mocht komen, zal de tijd opdagen, dat het Mongolië terug zal eischen.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Levenden begraven.

Pater J. van der Kooij vertelt in het jongste Nr. der Annalen van O. L. Vrouw van het H. Hart (Missiehuis, Tilburg) van een gewoonte der Kajakaja's op Ned. Nieuw-Guinea, een gewoonte n.l. om zieken levend te begraven. De schrijver noemt eenige door hem waargenomen gevallen, waarvan we er één oververtellen:

„In Nowari leefde een oude vrouw „Sepim-iwag". Zij was doof, maar anders nog goed bij de hand. Zij had het ongeluk, gedurende den slaap zich in het vuur te wentelen, met het ongelukkig gevolg dat zij een been verbrandde. Van verbinden wilde zij niets weten. Zoo lag zij eenige dagen en het is niet te verwonderen, dat de wonde kwalijk begon te rieken. Ik wilde haar nog eenmaal bezoeken, toen men mij zeide: Sepim-iwag is dood en begraven. Een huis verder vertelde men, dat zij levend begraven was. En toen ik mijne verontwaardiging te kennen gaf, antwoordde men: „Laat ons toch begaan, dat is zoo onze manier van doen." Men vertelde mij nog, dat haar eigen zoon haar had begraven, en dat zij zich nog verweerd had, toen men haar wegdroeg."

Uit dit en de andere door Pr. v. d. K. genoemde gevallen, blijkt dat men het levend begraven alleen toepast op personen van wie men veronderstelt, dat ze toch moeten sterven en dus spoediger van hun lijden verlost zijn. Niettemin blijft het een barbaarsche gewoonte.

Irrigatie op Java.

In No. 46 van De Ingenieur is opgenomen de tekst der belangrijke voordracht, gehouden door den heer R. A. van Sandick op de koloniale landbouwtentoonstelling te Deventer op 19 Juli 1912. Daar we in het Kol. Weekblad indertijd reeds van deze voordracht melding maakten, zij alleen medegedeeld dat de heer v. S. aan zijne beschrijving tal van illustraties zoomede eenige kaartjes heeft toegevoegd.

Indologenblad.

No. 3 van den vierden jaargang van het Indologenblad, bevat een artikel over Mr. G. J. Grashuis, naar aanleiding van het feit, dat het heden (Vrijdag 22 November) 35 jaren geleden is, dat Mr. G. benoemd werd tot lector aan de Rijksuniversiteit te Leiden.

Met bijzonder genoegen nemen we enkele levensbijzonderheden van dezen merkwaardigen geleerde over.

Mr. G. J. Grashuis werd 14 Nov. 1835 te Groningen geboren. In 1859 trad hij in dienst van de Ned. Zendingsvereniging, ging naar Indië en werd geplaatst in de Preanger, mede om het Soendaneesch te beoefenen. Na het zendingsambt vaarwel te hebben gezegd, onderwierp de heer G. zich in 1863 met succes aan het z.g.n. grootambtenaarsexamen diende eenigen tijd bij het binnenlandsch bestuur op Java en werd in 1873 werkzaam gesteld bij de Rijksinstelling voor onderwijs in Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië te Leiden en als privaat-docent belast met het onderwijs in het Soendaneesch. 16 December 1875 promoveerde hij aldaar tot doctor in de rechten, werd 2 jaar later benoemd t.t. lector in de Soendaneesche taal aan de Rijksuniversiteit te Leiden en tevens t.t. leeraar, later tot lector aan de voormalige Leidsche gemeente-instelling tot opleiding van O.-I. ambtenaren.

In September 1896 werd Mr. Grashuis tijdelijk geplaatst aan de Rijkslandbouwschool te Wageningen om onderwijs te geven in de Staatsinstellingen, de land- en volkenkunde van Nederlandsch-Indië en het Maleisch.

Thans woont hij in Den Haag, waar hij nog wekelijks zijn colleges in het Soendaneesch geeft, daar zijn gezondheid en leeftijd hem het reizen naar Leiden niet meer veroorloven.

Van Mr. Grashuis' vroeger geschriften noemen wij zijn Soendaneesche leerboeken, zijn Maleische en Javaansche grammatica, zijn uitgave van de Regeeringsreglementen en zijn Staatsinstellingen van Ned.-Indië.

Mr. Grashuis' werklust is met het kimmien der jaren geenszins afgenomen, getuige o.a. de maandelijksche philosophische kroniek van zijn hand in de Nieuwe Gids.

Verder laat in hetzelfde Nr. van het Indologenblad v. L. zijn licht schijnen over „De Indische uitrusting". Belanghebbenden zullen echter goed doen ook kennis te nemen van de redactioneele noten onder dat artikel waarin men o.a. leest dat de schr. zéér overdrijft bij zijn opsomming van de verschillende noodzakelijke voorwerpen. Schrijver weet, tusschen haakjes blijkbaar niet alleen met de pen, doch ook met de wapens om te gaan als hij zegt: „Om zich te kunnen verweren tegen mogelijke aanvallen dient men voorzien te zijn van een brownie-revolver voor langen afstand, benevens van een onderwetsch, doch nimmer falend ruiterspistol voor korten afstand. Op de wandeling voldoet ook een degenstok soms zeer goed."

Tijdschrift van het Kon. Ned. Aandr. Genootschap.

Afl. 6 van den loopenden jaargang bestaat grotendeels uit Indische bijdragen als:

Een verkenningstocht over het eiland Soemba, door H. Witkamp, met fraaie afbeeldingen, waarvan voornamelijk aandacht vragen die van merkwaardig geornamenteerde grafsteenen.

Aanteekeningen betreffende het eiland Ceram (m. a. f.), door J. van Hecht Matingh Napjes. Het artikel vult op gelukkige wijze het boek van kapitein Sahe: „Het eiland Ceram en zijn bewoners" aan. Hoofdstuk V. „Hetkalian-verbond", stelt eenigszins teleur, gaarne had men gezien dat de schr. die overigens, als waarnemend-assistent-resident en militaire commandant van Ceram, blijkbaar zeer veel heeft waargenomen, wat meer licht had kunnen doen schijnen over deze nog altijd geheimzinnige instelling.

De heer J. C. van Eerde schrijft over Kindersterfte op Sumatra; interessante gegevens, doch waaruit tevens blijkt, dat men, in het algemeen gesproken, van dat onderwerp nog betrekkelijk weinig weet.

Een door kaartjes verduidelijkt overzicht van de verder-exploratie van Nieuw-Guinea vult verder eenige bladzijden dier aflevering, waarin we nog aantreffen: Uittreksels uit de Koloniale verslagen van Oost- en West-Indië. — Een opsomming der weitelijke bepalingen dienende tot bescherming van paradijsvogels in Ned. Nieuw-Guinea. — Eindelijk geeft de heer J. W. IJzerman levensbijzonderheden van twee Cornelissen Heemskerk, die beiden een rol gespeeld hebben in de eerste handelsreizen der Nederlanders.

Ringgeld in Korintji.

In 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden bevindt zich eene verzameling uit Korintji (Suma-

N.V. PULP-, JAM- & CONSERVENFABRIEK
VRUCHTEN- & GROENTENDROGERIJ

PRINCENHAGE.

GEDROOGDE GROENTEN, GEDROOGDE AARDAPPELEN
— voor export en voor scheepsgebruik. —

Offerte met monsters op aanvraag te bekomen

FIRMA W. ROELOFSEN

WIJNHANDEL

COLUMBUSSTRAAT 101 's-GRAVENHAGE

TELEFOON No. 2774

SPECIALITEIT IN FIJNE LIKEUREN,

- WHISKY EN GEDISTILLEERD

GRANDE MAISON DE MODES.

— Chapeaux Garnis pour Dames et Enfants. —

TELEFOON 3656.

FOURNISSEUR DE LA COUR.

Firme SPIT & Cie., PLEIN 17, hoek Heerenstraat.
LA HAYE.

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 's-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE

BANKZAKEN.

SAFE-INRICHTING.

1ste Rotterdamse
Maatschappij van verzekering op het leven
Oudehavenkade Nr. 1. Plan C, Rotterdam.

Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.

Levensverzekering

in elken vorm.

Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië
te SOERABAIA.

Vestigt U in NIJMEGEN!

Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van

NIJMEGEN VOORUIT!

M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

VLEU PIA KUNSTSPEL- ORG VERHUUR. PIANO's van f5.— VLEUGELS „ -8.— REPARATIE. RU Afd. Gebruikte SPECIALE INRICHTING voor de	GOOSEN & SWAGERMAN DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149.	GELS. NO'S. PIANO'S. ELS. p. m. off 50.— p. j. af. „ „ -80.— „ „ STEMMEN. IL. Instrumenten. voor het GEREEDMAKEN TROPEN.
---	--	--

P. J. VAN LEEUWEN & ZON,

VEENSTRAAT 41, WEIMARSTRAAT 4b,
hoek Koningsplein.

Kantoorbenodigdheden, Luxeartikelen,
Lederwaren.

SPECIAL ADRES DER MEEST GERENOMMEERDE VULPENHOUDERS.

afkomstig ringgeld, indertijd geschonken door den toenmaligen Luit. der Inf. J. A. Saurel, waarop thans in de jongste aflevering van het Internationalen Archiv für Ethnographie door den heer H. F. Fischer, conservator van genoemd museum nader de aandacht wordt gevestigd. De heer F. geeft aan de hand van den schenker eerst eene beschrijving van de zonderlinge munt, vervolgens eene vergelijking van wat verschillende munten over dit ruilmiddel vermelden, om ten slotte daarom naar gegevens van den heer Saurel, een ander over de vervaardiging mede te deelen.

Verslag der Landsdrukkerij.

Verschenen is het verslag der landsdrukkerij te Batavia over het jaar 1911. Vergissen wij ons niet is het voor de eerste maal dat van de veranderingen van dat lichaam een verslag (in druk) wordt uitgebracht.

We veronderstellen, dat de mededeelingen op het openlijk bedrijf betrekking hebbende, slechts zeer weinig zullen interesseeren; daarom zullen we slechts enkele bijzonderheden vermelden uit het Hoofdstuk, dat een historisch overzicht geeft van tegenwoordige drukkerij en van de drukkerijen, waaruit die inrichting is ontstaan.

Het eerste in Ned.-Indië gedrukt boek is waarschijnlijk het „Tijdschrift“, hetwelk, naar Nieuhoff in „Zee- en Landreizen“ vermeldt: „te Batavia door uitgegeven „des jaers zestienhonderd negen en negentigh, door Kornelis Pijl“. Doch daar dezelfde driever ter andere plaatse mededeelt: „De noo- en zonden, maar men heeft 'er (scil. te Batavia) op het jaar zestien hondert zeven en zestigh een drukkerij begonnen toe te stellen, daar eenige boekjes met goed geluk zijn uitgeko- is het niet geheel zeker of de oprichting van eerste drukkerij in den archipel in 1659 of 1667 worden ge teld.

In het jaar 1863 sloot de Indische Regeering met den boekbinder H. Brants een contract voor twee jaren nopens het drukken te Batavia van druk- en zegels. In 1871 werd een tweede „com- nengaande de Drukkerij“ gesloten.

Intrent die drukkerij wordt in de uitgegeven be- tending betreffende de 17e eeuw overigens weinig bekend gemaakt.

In 1718 schijnt eene Compagniesdrukkerij te Batavia tot stand te zijn gekomen. Het afgeleverde werk dikwijls veel te wenschen kan worden afgeleid uit het feit, dat de Generaal van Riebeeck zelf drukproeven cor- rekte. Ook had men voortdurend te kampen met aan goede drukletters, terwijl de HH.XXVII in 't Vaderland totaal geen medewerking verlen- den in dit gebrek te voorzien.

In 1745 moest worden overgegaan tot den aan- van eenige erven en opstellen, w.o. twee kleine tingen, waarvan de eene moest dienen voor de rijk en de andere tot woning van de druk- in de Inlandsche talen. In het vorige jaar was aanvang gemaakt met de uitgifte van de eerste onder de Indische nieuwsbladen, de „Batavia- nouvelles en politique raisonnemen“, welke op last van HH.XXVII spoedig moest wor- getaakt „dewijl men van het drukken en uit- van de de couranten te Batavia, 't geen nu t is gepraactiseerd, al nadeelige gevolgen lande heeft bespeurd.“

Vermedeljk in 1742 opgerichte inlandsche (sche) drukkerij welke in 't Seminarium Theo- was ondergebracht, werd in 1755 overge- naar de drukkerij in het Kasteel van Bata- in het jaar 1752 was deze drukkerij voorzien nelsche en Hebreuwsche druktypen, welke eljk nooit gebruikt zijn.

Kasteeldrukkerij werd in 1786 herdoopt tot drukkerij, en eenige jaren later vereenigd met riviligeerde stadsdrukkerij als gevolg van het onenemend gebrek aan drukletters.

22 November 1809 trad het eerste reglement de directie en administratie van 's Lands- rijk in werking.

1811 nam Dr. W. Hunter de eenige toenmaals sta bestaande drukkerij voor zijne rekening Gouvernement over, waardoor deze weder private proprijet' werd, doch nadat Dr. Hun- leden was, kocht het Engelsche tusschen- de drukkerij voor 30000 circa ropijen terug. 1815 vindt men medegedeeld, dat een meer dan drakte ter perse (Landsdrukkerij) heerschte gebrek was aan de vereischte soort van druk- De zich langzamerhand uitbreidende inrich- werd later overgebracht naar den zuidvleugel Gouvernementpaleis aan het Waterloopplein in 1871 werd overgegaan tot de oprichting tegenwoordige gebouw van de Landsdrukkerij dat sedert herhaaldelijk is uitgebreid.

Bijdragen Taal-, Land- en Volkenkunde.

De juist verschenen 3e aflevering van deel 67 der „Bijdragen“ bevat de volgende artikelen. De zilveren Java-ropijen van de jaren 1816—1817, naar archiefstukken, door P. H. van der Kemp. — Zangen van den Nagarakrtagama, door Prof. Dr. H. Kern. — Een Javaansch brons van Hayagriva (m. afb.), door N. J. Krom. — Inscriptie van Kota Kapoer, door Prof. Dr. H. Kern. — Grafsteenop- schrift van Koeboer Radja (met een reproductie van een grafsteen), door Prof. Dr. H. Kern. — Mededeelingen betreffende Atjehsche onderhoorigheden (vervolg). — Notulen van Bestuurs- en algemeene vergaderingen van het Kon. Instituut voor de Taal- Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 46: C. J. K. van Aalst, Presi- dent der Nederlandsche Handelsmaatschappij (m. por- tret). — Vluchtige oliën door Prof. P. van der Wielen. — De bacoveskultuur en kwijtschelding der bacoveschuld. — Kultuurberichten (Een brutale aan- sporing tot koffievervalsing. — De tabak in den Oosthoek. — De rijstmarkt in Oost-Azië. Enz.). — Kleine mededeelingen. (De ontwikkeling van Tebing Tinggi. — Tentoonstelling Semarang. Enz.). — Verkeerswezen. — Financiële berichten en versla- gen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

Ten slotte wordt de aandacht gevestigd op de volgende publicaties:

Over landbouwonderwijs, in Nederlandsch-Indië, door A. de Koning. (Archief Suikerindustrie in Nederl.-Indië, 1912, No. 35.)

De koffiecultuur in de afdeeling Paré Paré van het Gouvernement Celebes en Onderhoorigh. (Korte Berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel, 11 October 1912.)

Levensbeschrijving van vice-admiraal A. H. Hoek- water (met portret), door M. van Geuns (Weekbl. voor Indië, No. 26.)

De Indische partij. Verslag van de propaganda- deputatie over Java (15 Sept.—3 Oct.) (Speciaal- nummer van „Het Tijdschrift“, uitgever E. F. E. Douwes Dekker, 15 October 1912.)

Papua or British New Guinea, by J. H. P. Murray. (London, Fischer Unwin.)

Papuan pictures, by H. M. Darney. With 53 ill. from photographs by the author. (London, Missionary Society.)

Andsiedelung (D.e) von Europäern in den Tropen. II. Mit Beiträgen von Prof. Dr. K. Capper, Prof. Dr. D. van Blom und Dr. I. A. Nederburgh; Mittelamerika, Kleine Antillen, Niederländisch West- und Ostindien. (München—Leipzig, Duncker und Hum- blot.)

Leeszaal HEULSTRAAT 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West“, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 tot 6 uur 's namiddags:

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatra- bode, Javabode, Bat. Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en Trou, Vrede door Recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, De Bood- schapper, Revue économique, Ind. Gils, Teysmannia, Weekblad voor den handeldrijvenden en industriëlen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Ned. Zendingbode, Maandbericht van het Nederl. Zending-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insu- linder, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien, La Gazette de Hollande, Ned. Staatsert. En tal van Brochures, Jaarverslagen, enz.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Het Bat. Nieuwsblad t/m 23 Oct. 1912.
De Locomotief t/m idem;
Het Soer. Handelsblad t/m idem;
De Sumatrapost t/m 26 idem;
De Sumatrabode t/m 24 idem;
Tjahaja Sumatra t/m idem;
De Indische Mercur no. 47;
De Banier no. 31;
Handelsberichten v/h Dep. v. Landbouw;
Weekblad voor Indië no. 26.

GOEDKOOPSTE EN MEEST GESOR-
- TEERDE MAGAZIJNEN VAN -

**DAMES- EN
KINDERKLEEDING**

- GEMAAKT OF NAAR MAAT -

J. SCHULTE 40 SPUISTRAAT 40
DEN HAAG

3 EINDSTRAAT 3 79 WESTE WAGENSTRAAT 79
- BREDA - - ROTTERDAM -

Wij leveren het beste, het nieuwste, het meest elegante voor de goedkoopste prijzen. Kleeding naar maat in den kortsten tijd.

83 TOKO ROKO.

Edisonstraat, hoek Copernicusplein - DEN HAAG.

AANBEVOLEN MERKEN:
MORAS 3 Cts.
DELIPROEF 3 Cts.
FANGY 4 Cts.
BEETHOVEN 4 Cts.
Prof. 't HOFF 5 Cts.
DORATHEA 5 Cts.
EN VERDERE RUIME KEUZE.

Mij beleefd voor een bezoek aanbevolen houdend van H.H. Rookers P.S. Verzending naar binnen- en buitenland. **B. B. FELIX.**

Brengt een bezoek aan de fraaie

Sint Nicolaas-Uitstalling van

BOEATAN

Heulstraat 19 - DEN HAAG

HOTEL VAN ZEBEN - Café Restaurant,

Wagenstraat 44 TEL. 411. DEN HAAG.

LOGIES met ONTBIJT vanaf f1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f0.50, DINERS vanaf f0.80 en hooger van 4¼-7¼ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.

Aanbevelend, v. ZEBEN.

PÂTISSERIE

D. W. VAN GEEST

Prins Hendrikstraat 78 - Teleph. 1851

SPECIAL ADRES

INDISCHE SPEKKOEK

JAC. BLADERGROEN

PRINSESTRAAT 3 - DEN HAAG.

KANTOORBOEKHANDEL

Agentuur van J. C. König & Ehardt, Hannover.

Magazijn van TEEKENBEHOEFTEEN.

VULPENHOUDERS.

FABRIEKSDPOT VAN TWENTSCHE

LINNENGOEDEREN

„DE WITTE BAZAR“

Prinsenstr. 19-21, DEN HAAG

TELEFOON 5141

GOEDKOOPST ADRES VOOR

UITZETTEN EN

INDISCHE UITRUSTINGEN

VOOR DAMES EN HEEREN.

Tevredenheidsbetuigingen van honderden Indische families voor belangstellenden ter inzage.

GEVESTIGD SEDERT 1885.

STOOMKOFFIEBRANDERIJ

en THEEHANDEL

P. D. SCHILTE

32 Groenmarkt - DEN HAAG

Opggericht 1868 - Telefoon 2539.

MEDEDEELINGEN.

Van de Afdeling Apeldoorn:

Voordracht (met lichtbeelden) van den Heer T. VAN ERP, Majoor der Genie N.I.L., op **Donderdag den 28 November 1912**, ten 8 ure, in de bovenzaal van de OPENBARE LEESZAAL, over: de Boro-boedoer.

Namens het Bestuur,
De Secretaris:

T. GERDES OOSTERBEEK.

Gratis toegankelijk voor leden en hunne huisgenooten.
Entrée voor niet-leden f 0.50 de persoon.

Van de Afdeling Amsterdam:

Met medewerking van het bestuur der afdeling heeft op Maandagavond 11 Nov. 1912 de Christelijke Zangvereniging „Excelsior” eene uitvoering gegeven, waarvan de opbrengst zal strekken ten bate van het fonds voor de noodlijdenden op op Bonaire en Aruba.

Niettegenstaande het hoogst ongunstig weer waren de belangstellenden in zulken grooten getale opgekomen, dat, behalve de groote zaal in het gebouw „Bellevue”, ook 't daaraan grenzende kleine zaaltje in gebruik moest worden genomen.

De uitvoering was zeer verdienstelijk en vond een dankbaar gehoor.

Na opening met gebed door den voorzitter, den heer Dogger, werd ten gehore gebracht Gezang 270: 1 en 2 van Joh. Seb. Bach, waarna de muziekvereniging „Jos. Haydn”, onder leiding van den heer Kiekens, de ouverture „Iphigenia in Aulis” van Glück deed hooren.

Na eenige solo-nummers, waarvoor mej. Bertels en de heeren Gerhards en Beermann belangeloos medewerking verleenden, werd de avond besloten door een uitvoering — soli, koor en orkest — van „de Herfst” uit de Jaargetijden.

Vóór de pauze sprak de heer Mr. H. Smeenge, voorzitter der afdeling, een krachtig woord, daarbij de collectie, die in de pauze werd gehouden, aanbevelende.

De avond kan als zeer goed geslaagd beschouwd worden. Het bestuur der Muziekvereniging, en inzonderheid de heer Ephraim, heeft zich daarvoor veel moeite gegeven.

Vele belangstellenden waren Vrijdagavond 15 dezer opgekomen om de voordracht van den heer Van Erp te hooren over de Boro-boedoer, met welker restauratie deze heer gedurende de laatste vijf jaren was belast.

Na een welkomstwoord van den voorzitter, Mr. H. Smeenge, gaf de spreker eerst een overzicht van de bouwwijze der Hindoe-Stoepa's, en van de allerberoemdsten dezer Stoepa's — de Boro-boedoer — in het bijzonder. Een en ander werd door zeer fraaie lichtbeelden toegelicht. Daarna werden lichtbeelden vertoond, gevende gedeelten van de Boro-boedoer vóór en na de restauratie. Het spontaan applaus heeft den spreker het bewijs kunnen leveren, dat het publiek behoefte had om van zijn waardeering voor het verrichtte werk te doen blijken.

Ook behandelde spreker nog eenige details en gedeelten van het merkwaardige beeldhouwwerk op de muren van de omgangingen.

In de zaal waren tentoongesteld fraaie vergrotingen van photo's van het beeldhouwwerk, enz. van de Boro-boedoer. Deze photo's waren daartoe welwillend afgestaan door het lid, den architect Ed. Cuypers.

In zijn slotwoord dankte de heer Smeenge den spreker voor zijn duidelijke en onderhoudende voordracht — welke woorden door een krachtig applaus uit de vergadering werden gesteund — daarbij de aanwezigen opwekkende om meer dan tot dusver het doel der vereeniging „O. en W.” te steunen.

De Secretaris:

C. DE VRIES.

Van de Afdeling 's-Gravenhage:

VOORDRACHT, met tal van lichtbeelden, over de Boro-boedoer-restauratie,

te houden door den heer T. VAN ERP, Majoor der Genie O. I. L., op Maandag 2 Dec. 1912, des avonds om 8 uur, in de bovenzaal der „ORANJE-SOCIETEIT”, Prins Hendrikplein 15, Den Haag.

Leden der vereeniging „Oost en West” hebben vrijen toegang op vertoon van hun bewijs van lidmaatschap of de hun toegezonden kennigave.

HET BESTUUR.

Van het Informatie-Bureau:

(Heulstraat 17, Den Haag).

Ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van Nederl.-Indië kunnen worden gesteld praktisch ontwikkelde onderwijzeressen, om te worden benoemd tot onderwijzeres der 3e kl. bij het openbaar Europeesch lager onderwijs daar te lande.

Zij die ter beschikking van den G.-G. van Nel-Indië worden gesteld, ontvangen:

- eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van f 500;
- vrijen overtocht naar Batavia als gouvernem-

passagier der 1e kl. indien zij de hoofdakte bezitten en als gouv.-passagier der 2e kl. indien zij die akte niet bezitten;

c. een voorloopig traktement van f 100 's maands ingaande met den dag van inscheping naar N.-I.

Zij die voor uitzending wenschen in aanmerking te komen, moeten zich vóór 1 Dec. a.s. aanmelden bij het Dept. van Koloniën, bij een op zegel geschreven request, onder overlegging van:

- hare akte(n) van bekwaamheid;
- hare geboorteakte, en
- een bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven door den burgem. harer woonplaats.

Zij worden voor hare uitzending onderworpen aan een vanwege het Dept. van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek.

Regeling van de klassen en de bezoldigingen der onderwijzeressen aan de openbare Europeesche lagere scholen in Nederlandsch-Indië.

De onderwijzeressen der openbare Europ. lagere scholen in Ned.-Indië zijn verdeeld in drie klassen.

Tot de 1e klasse behooren de onderwijzeressen, die eene akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzeres bezitten en geplaatst zijn aan het hoofd van de eerste openbare lagere scholen, zoomede van die scholen bij welke aan de hoofdonderwijzeres minstens twee hulponderwijzeressen zijn toegevoegd. Zij genieten een bezoldiging van f 300 's maands.

Tot de 2e klasse behooren die onderwijzeressen, die eene akte van bekwaamheid als hoofdaanwijzeres bezitten en aan het hoofd van de overige scholen of als eerste-hulponderwijzeres aan de in de voorgaande alinea bedoelde scholen zijn geplaatst. Zij genieten eene bezoldiging van f 250 's maands.

De overige onderwijzeressen, behoorende tot de 3e klasse, genieten eene bezoldiging van f 175 's m.

De onderwijzeressen der 1e en 2e klasse genieten zes traktementsverhoogeningen, waarvan vijf ten bedrage van f 50 's maands en één — de laatste — van f 75 's maands; de onderwijzeressen der 3e kl. ontvangen vier verhoogeningen, ieder ten bedrage van f 25 's maands. Die verhoogeningen worden toegekend telkens na ommekomst van drie volle dienstjaren.

Behoudens vroegere bevordering tot den naast hooger rang, worden onderwijzeressen der 3e kl., die gedurende vijf jaren in het bezit van de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzeres bij 't openbaar onderwijs in Indië werkzaam zijn geweest en de geschiktheid voor den hooger rang bewezen hebben, in het genot gesteld van de inkomsten van een onderwijzeres der 2e klasse.

Een onderwijzeres tot een hogere klasse bevorderd wordende, blijft in het genot der reeds verkregen traktementsverhoogeningen en de tijd verstreken na de laatst verkregene verhoogeningen komt in rekening bij de toekenning der eerste verhooging in de hogere klasse, echter met dien verstande, dat nimmer meer dan zes verhoogeningen worden genoten, zullende naarmate in de hogere klassen aanspraak op eene voor die klasse vastgestelde verhooging wordt verkregen, zoodra deze meer dan de zesde zoude zijn, eene vroeger in de lagere klasse verkregen verhooging vervallen.

Traktementsverhoogeningen ten bedrage van f 25 's maands, waarop na het bezit der akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzeres door een onderwijzeres der 3e kl. recht is verkregen, worden bij hare bevordering tot een hooger rang omgezet in even zoovele verhoogeningen van f 50 's maands.

Bij terugstelling tot onderwijzeres der 3e klasse worden deze verhoogeningen tot haar oorspronkelijk bedrag teruggebracht.

Mindere geschiktheid, plichtverzuim of andere redenen van ernstigen aard kunnen aanleiding geven:

- tot terugstelling van een onderwijzeres in een lagere klasse;
- tot het aanwijzen van een bepaalden tijd, die ter erlanging van verdere traktementsverhoogeningen buiten berekening blijft;
- tot het opleggen van beide straffen te zamen.

Behoudens het bovenstaande bij terugstelling tot onderwijzeres der 3e kl. blijft eene teruggestelde onderwijzeres in het genot der reeds verkregen traktementsverhoogeningen.

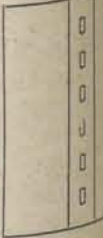
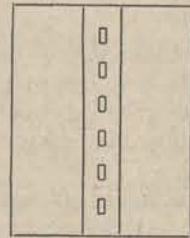
Bij de berekening der dienstjaren, voor de erlanging van traktementsverhoogeningen gevorderd, komen niet in aanmerking:

- de tijd met verlof buiten N.-I. doorgebracht;
- de tijd op wachtgeld, non-activiteit of anderszins buiten betrekking doorgebracht;
- de tijd uit hoofde van berispelijk gedrag onder suspensie doorgebracht.

De Minister van Koloniën brengt ter kennis van belanghebbenden, dat voor twee **gediplom. apothekers**, die den leeftijd van 32 jaren niet hebben overschreden, de gelegenheid bestaat om te worden benoemd tot militair apotheker der 2e kl. in het vaste korps van het leger in Ned.-Indië, onder verplichting om den Staat gedurende een tijdvak van 5 dan wel van 10 jaren in die betrekking te dienen en onder genot van een gratificatie voor eerste uitrusting van f 2000 bij een 5-jarig verband en van f 4000 bij een 10-jarig verband.

De militair apotheker der 2e kl. geniet de volgende inkomsten, te weten:

VACANT

HAAGSCHE PHILATELISTEN-VEREENIGING

OPGERICHT 17 APRIL 1897

ERKEND BIJ KON. BESL. VAN 20 APRIL 1903, No. 10.
STAATSCOURANT No. 110.

De Vereeniging stelt zich ten doel:

- De bevordering der postzegelkunde in algemeen;
 - Het verzamelen van postzegels en poststukken tusschen hare leden te bevorderen en te vergemakkelijken.
- In het bijzonder tracht zij dit te doen door:
- het doen circuleeren van koopboekjes, samengesteld door hare leden;
 - het uitgeven van een tijdschrift;
 - het vormen van een bibliotheek;
 - het doen circuleeren van tijdschriften;
 - het houden van verlotingen;
 - het houden van bijeenkomsten.

Alle verdere inlichtingen worden verstrekt door den Secretaris-Penningmeester

TH. H. KLINKHAMER
Joan Maetsuyckerstraat 22

AANVRAAG

VOOR HET

werkend
correspondeerend **Lidmaatschap**

DER

HAAGSCHE PHILATELISTEN-VEREENIGING

M.

Hierbij deel ik U mede, dat ik ^{werkend} _{correspondeerend} lid der H.P.V. wensch te worden.

Tevens verklaar ik hierbij, dat ik geen handelaar in postzegels ben of plan heb zulks te worden. Ingeval ik evenwel postzegelhandelaar zou worden zal ik voor het lidmaatschap bedanken. *)

Naam.....

Woonplaats.....

Beroep.....

Leeftijd.....

Voorsteller.....

Hollandsche referenties.....

Handteekening.....

Datum.....

Aan den Secretaris
der H. P. V.

Contributie p. j. f 3.- en f 2.-
Entrée f 1.-

*) Indien men zich opgeeft voor het correspondeerend lidmaatschap vervalt deze verklaring.

Officiële Berichten.

Uit de Javasche Courant van 22 Oct. 1912. No. 85.

Benoemingen, enz. Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den chef S.S. op Java P. A. Roelofsen; elf maanden aan den raadsheer Mr. J. W. C. Cordes; zes maanden aan den referendaris W. C. van der Meulen.

Ontslagen: op verzoek eervol de ambtenaar in- en uitvoerrechten W. L. Lens; de onderwijzer J. C. Gontha; de commies J. L. Simons; de hoofdcomm. J. F. Beemer; de leerling-opziener J. G. Ph. Gout.

Benoemd: tot voorzitter van den landraad te Soekaboemi Mr. J. W. van der Jagt; van Karanganyar Mr. B. W. C. Dwars; tot president der Javasche Bank E. A. Zeilinga Azn.; tot teekenaar bij de S.S. op Java J. F. Stelder.

Gesteld: ter beschikking van den president van den R. v. J. te Soerabaja Mr. K. L. J. Enthoven; van den Directeur van Justitie Mr. J. van Effen; van den voorzitter van den landraad te Bandoeng Mr. H. W. J. M. de Jong; te Soekaboemi Mr. L. J. A. F. M. Lips; te Magelang Mr. F. D. Holleman; van den president van den Raad van Justitie te Batavia Mr. J. H. Meiss.

Benoemd: tot hoofdingenieur J. J. A. van Dreveldt.

Ontslagen: op verzoek eervol de patih van Soemedang Raden Demang Soeria Amidjaja; de wedana van Timbanganen Raden Sasra Winata; de wedana van Tjibeureun Raden Kartadisastra; de wedana van Tjidoelang Raden Kandoeran Kartakoesoema; van Panjeran Mas Wangsa Widjaja.

Benoemd: tot patih van Soemedang Raden Ranga Wira Hadi Soerija; tot wedana van Panjeran Raden Prawiradiredja; van Timbanganen Raden Poera Winata; van Negara Mas Adiwiredja; van Padaherang Raden Wiradikarta; van Tjibeureun Raden Sastraprawira; van Tjidoelang Raden Somantaredja; van Tjimahi Mas Sasraatmadja.

Verleend: een jaar verlof aan den notaris A. J. N. Graafland.

Benoemd: tot onderwijzeres te Temanggoeng mevrouw E. A. E. von Tiedemann; tot onderwijzer te Djombang W. de Jong; tot onderwijzeres te Meester-Cornelis Meij. J. J. Holm; tot onderwijzer te Bonthain J. R. J. Beunen; te Koepang G. Doornink tot onderwijzeres te Batavia mevr. W. A. J. Saeijs Leistikow.

Militair Departement.

Verleend: 2 jaar verlof aan den kapt. der inf. P. L. H. Roskes; elf maanden aan den ten luit. der inf. J. J. B. Giebing; tien maanden aan den idem A. M. W. van Renesse; tien maanden aan den idem A. de Roode; elf maanden aan den officier v. gezondheid H. N. van der Heijden.

Ontslagen: op verzoek eervol de hoofdverpleegster mej. L. Bakker.

Benoemd: tot hoofdverpleegster mej. Ch. W. Bouwmeester.

Uit de Javasche Courant van 25 Oct. 1912. No. 86.

Civiel Departement.

Verleend: 2 jaar verlof aan den vervoerscontroleur H. E. P. No'tenius de Man.

Ontslagen: op verzoek eervol de klerk mej. Ch. N. May; de administrateur E. F. de Calonne; de adj.-gouv. accountant F. F. Mattern; de comm. O. Verkouteren; de klerk H. Boonzaier en J. I. Dekker; de onderwijzer J. Turambi.

Benoemd: tot ass.-resident van Soemenep H. A. Hoerzo; tot ass.-resident, secretaris van Rembang H. A. Voet; tot predikant te Padang W. Back; te Koepang W. A. Wasch; tot hoofdopziener C. F. J. Hempel; tot advocaat en procureur bij 't Hoog-gerechtshof Mr. A. A. van Ooven; tot landbouwopzichter te Lawang I. Schuilenklopper; tot 3en commies E. W. Ronkers Agerbeek; tot adspirant-ingenieur G. L. W. van der Vliet; tot ingenieur F. O. Wegener Sleswijk en P. F. Pietermaat; tot adjunct-chef 4e afd. S.S. op Java L. Praalder, A. A. de Rijk en J. Ph. P. Holtrop; tot stationcommies F. W. H. A. von Harras en H. At Jacob; tot administrateur 2e kl. gouv. pandhuizen Jhr. E. V. J. Barnaart; tot idem 3e kl. G. A. Carli, A. J. van Dingstee; J. H. J. Laats; H. P. J. Rappange en L. F. van der Veen; tot controleur in de residentie Bali en Lombok H. Ch. Gooszen; tot onderwijzeres te Soerabaja mej. G. L. A. E. Hazelhoff Roelfsema; te Tegal mej. A. C. Resner.

Militair Departement.

Ontslagen: op verzoek eervol wegens overgang in 's lands burgerlijken dienst de officier van gez. J. Th. C. A. Leusden en de 1e luit. der infanterie W. E. Boers. wordende de laatste benoemd tot adjunct-chef 4de afd. S.S. op Java; de 1e stuurman bij de gouv. marine J. J. van Klaveren.

A. SCHARENBERG,
HOFLEVERANCIER. Tel. interc. 2443.

SPECIALITEIT
TAFEL-SERVIEZEN
Zuiver Nikkel, Alpacca, Alpacca Zilver
(wit metaal verzilverd) en Artistiek Tin

Als: SOEPTERRINES, GROENTESCHALEN, SAUSKOMMEN,
VLEESCH- en VISCHSCHOTELS, Enz. Enz. Enz.

Zeer groote verscheidenheid.

15, HOOGSTRAAT 15, DEN HAAG.
Specialiteit in Electriche Verwarmingsapparaten.
HET BESTE SYSTEEM EN DE BESTE KWALITEIT.

PIERRE SCHREINER
ZOUTMANSTRAAT 18-20-22-45
DEN HAAG

Bedden- en Meubelmagazijnen
BEHANGERIJ STOFFEERDERIJ

W. POPPINK, Telefoon No. 4485.
PRINS HENDRIKSTRAAT
141-143 Den Haag.

Geheel gepantserde Hutfokkers. Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f 10.50. Voor de hut 100 cM lang, 50 cM. breed, 36 cM. hoog, met bak f 9.— Voor de hutten der nieuwe booten 100 cM. lang, 50 cM. br., 40 cM. hoog m. bak f 9.50.

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.
welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42B, boven Maison KRUL.
Telefoon 6318.

TALEN: DUISCH, ENGELSCH, FRANSCH, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.

door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.

Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.
AMSTERDAM - Keizersgracht 300.

Magazijn KUNSTNIJVERHEID
VEENESTRAAT 56.

Blouses - Jupons - Nouveauté's
DAMES-HANDWERKEN
Steeds het nieuwste.

VERKOOPHUIS
GROOT HERTOGINNELAAN 103
VALERIUSSTRAAT DEN HAAG
- Tramhalte lijn 3 -

Eenig adres voor hen die zich goed en voordeelig van nieuwe of TWEDEHANDS MEUBELN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10-4 uur.

Tandborstels - Badmutsen - Sponsen
Bandages en Gordels.

Wed. G. STREITWOLF,
TELEFOON 2413.
105, NOORDEINDE 105.

HUFFELD'S FILIAAL
DIRECTIE:
DUWAER & NAESSENS
PIANO-, PHONO- en MUZIEKHANDEL
IS GEVESTIGD:
's-GRAVENHAGE AMSTERDAM
Kneuterdijk/Heulstraat, Stadhouderskade, 19,
Tel. No. 27. Tel. No. 4698.

10. van en met den dag der beëdiging als mil.
vothoker tot en met den dag hóór de inscheping
vertrek naar Indië — waaronder te verstaan de
dag waarop het schip waarmee de reis naar Indië
wordt gemaakt uit Amsterdam of Rotterdam ver-
trekt —, een traktement naar reden van f 1600
's jaars;

20. van en met den dag van inscheping sub 10.
behoeld een traktement naar reden van f 3000 's j.,
welk na drie jaar dienst als officier wordt ge-
bracht op f 3300 's jaars;

30. genot van vrije woning van gouvernements-
wege of in stede van dien huishuur-indemniteit,
waarvan het bedrag varieert van f 40 tot f 70 's m.,
naar de huurprijzen van particuliere woningen in
de verschillende garnizoenen.

Gedagiden zullen zich onvoorwijd hebben
aan te melden bij het Dept. van Koloniën bij een
op zegel geschreven request onder overlegging van:
a. het apothekersdiploma;
b. een extract-geboorteregister of ter vervanging
daarvan een akte van bekendheid;
c. een bewijs van Nederlanderschap;
d. een bewijs van goed maatschappelijk gedrag,
gegeven door het hoofd der gemeente, waar
promestant gedurende de laatste 6 maanden heeft
gewoond;
e. een bewijs van voldoening aan de wet op de
nationale militie.
(Ned. Staatsert. van 13 Nov. 1912 No. 266.)

Naamlijst van nieuw toeger. Leden.

Naam	Contributie.
Kon. Ned. Pakety. Mij., te Amsterdam	f 100.00
Directie Ned. Handelsmij., te id.	„ 100.00
Ned.-Ind. Spoorweg Mij., te Den Haag	„ 100.00
Vereniging Joana Stoomtram Mij., te id.	„ 100.00
Mar. O. Holmberg de Beckfelt, Gep. Kapt. Luit ter Zee	„ 10.00
C. Rehbock	„ 10.00
G. Portier	„ 2.50
R. Haasman	„ 10.00
J. Struyk, Kap. Mil. Adm.	„ 2.50
G. Hoekstra, Insp. M. O.	„ 3.00
A. J. May, Comm. b/d Bel. W.-I.	„ 2.50
van Loon Jr.	„ 2.00
W. Kim, Ambt. P. en T. N.-I.	„ 2.50
V. Handelsveren. Amsterdam	„ 5.00
Allen te Amsterdam.	„ 2.00
J. Maurean, onderw. N.-I., te Apeldoorn	„ 2.00
H. de Bruijn, te idem.	„ 2.00
Foreman, Apeldoorn	„ 2.00
Suermondt, Kapt. Inf. N.-I., Arnhem	„ 2.00
C. v. Bergen, Onderw. N.-I., Delft	„ 4.00
voet, Deventer	„ 2.50
C. Bake	„ 2.50
H. Beucker Andrea	„ 2.50
H. E. Kasteleyn Bergerinck	„ 2.50
J. Thiele	„ 10.00
E. S. C. de Veer Abrahamsz	„ 2.00
J. van Vollenhoven Rochussen	„ 2.50
A. Soetens, Gep. Maj. N.-I.	„ 2.00
Hoogewerf, Student	„ 2.00
de Wed. Schoggers geb. Grouw	„ 2.00
Cramer, Ing. B. O. W., N.-I.	„ 2.50
H. V. de Lannoy, O.-I. Ambtenaar	„ 2.00
H. W. J. L. Lqzeman, Gouv.-Secr.	„ 2.00
C. L. Snijders, Gep. Kapt. I. L.	„ 2.00
Wijk Wibrandi,	„ 5.00
Billiton Maatschappij	„ 5.00
Gerdes Oosterbeek	„ 2.00
Verhoon, Refr. dep. H. en Nverh.	„ 2.50
F. Eilbracht	„ 2.50
Allen te Den Haag.	„ 2.00
L. W. C. van den Berg, Burgemeester te Delft	„ 2.00
Ludeling, te Groningen	„ 2.00
A. Vrijdag, Insp. Boschw. N.-I. te Haarlem	„ 2.50
P. Klein, Onderw. N.-I., te Hillegom	„ 2.00
M. v. Noort, 1e Luit. Genz I. L., te Leiden	„ 2.00
A. G. Schneider geb. Steijn Parvé, te Maastricht	„ 2.50
A. J. Kumps, O.-I. Ambt., te Nijmegen	„ 3.00
Nonnekens, Onderw. N.-I.,	„ 2.00
Dinger	„ 5.00
J. Borst, Off. van gezondh. 2e kl. Allen te Rotterdam.	„ 2.50
van der Plassche, onderw. N.-I.1 te Rijswijk.	„ 2.50
v. d. Jagt, Gouv.-Secr., te Rijswijk	„ 3.00
Rolder, te idem	„ 2.00
C. J. Mohr Afd. Chef Landb., te Utrecht	„ 3.00
Beck, Dir. Offi v. gezondh. 2e kl., te Utrecht	„ 2.50
A. Draisma, Onderw. N.-I. te Wageningen	„ 2.50
H. Niehaus, te Zutphen	„ 2.50

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10-12 en van 2-4 uur inlichtingen te oekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken. Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, des heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat 56.

Acht dames en één heer voor pianolessen.	Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.
Eene dame voor het geven van lessen in de Eng. taal.	Drie geg. Ond.-Officiëren O.-I. L., waarvan één is gedipl. ziekenverpleger, voor eenig administratiewerk, geldinkasseeren, magazijnmeester.
Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitse en Engelsche taal; hoofdaete middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.	Eene Dame voor zanglessen.
Jonge Dame (diploma Zang en Muziek) voor hulp in huishouden en les geven aan kinderen.	Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.
Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Mal. taal.	Eene Dame v/b. geven v. lessen aan spraakgebrekkigen.
Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.	Eene dame voor 't geven van lessen in de Fransche taal
Twee jonge dames voor Gouvernante naar Indië, waarvan eene H.-aete heeft.	Een heer voor muzieklessen.
Twee dames v. vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.	Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.
Vijf jonge dames voor kinderjuffrouw naar Indië, waaronder twee die reeds in Indië waren.	Twee bekw. linnennaaiers, waarvan een uit naaien gaat van 9-5 uur.
Dame, m. l., Prot., West-Indische, voor gezelschap bij oude dame of voor waarnemen huishouding.	Beschikb. voor de reis naar Indië ééne baboe en een mannelijke Inlandsche bediende.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid. Leden van O. en W., geen direct belangh. worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,	{ Javaansch.
D. A. P. KOK, Edisonstraat 58, 's-Hage,	{ Maleisch } gediplomeerd.
W. F. H. EPKE, v. Slingelandtstraat 151, 's-Hage,	{ Javaansch en Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden,	{ Javaansch.
	{ Maleisch.
	{ Madoereesch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1911, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over het jaar 1911, enz.

en

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies
Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

c. Onze Oost II: iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao.
Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.

Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

GUMMI

DAMES-MANTELS

van af
f 15-

Martin Schiff
Hoogstraat 36
Den Haag

BOUWT

OP

„Oud-Wassenaer”

„Groot-Hæsebroek”

- of „De Pauw” -

■ ■ ■

Inlichtingen te bekomen bij de beke
: Kantoren.

WISBRUN & LIFFMAN
VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

BURGERS VAN N.-I., WELKE IN NEDERLAND
EEN TROPISCHE WARMTE IN HUN WOON
HUIS WENSCHEN, SCHAFFEN ZICH AAN
HOEK'S GASHAARDE
HOOFDKANTOOR: PIET HEINSTRAT 64, DEN HAAG
VRAAGT CATALOGUS. :: VRAAGT CATALOGUS

GEBR. DE RIDDER

LEVERANCIERS VAN 1e KWALITEIT RUND-, KALF-
LAMS- EN VARKENSVLEESCH.

Specialiteit in fijne WORST en VLEESCHWARZEN

Geregelde bezorging door alle wijken van
's-Gravenhage, Scheveningen en Voorburg.

VALERIUSSTRAAT - hoek Dunckerstraat - DEN HAAG
INTERC. TELEFOON 2648.

VACANT

Brengt een bezoek aan

„BOEATAN”

Magazijn van

Indische Kunstnijverheid

Heulstraat, Den Haag.

Vrij entree.

THEE VAN 3-6.

N.V. DE HAAN's Bioscope-Theaters
„OLYMPIA-THEATER“
 ELITE BIOSCOPE
 PRINS HENDRIKPLEIN 3 - Telefoon 6295

ELKE WEEK

SCHITTEREND AFWISSELEND PROGRAMMA

Woensdag, Zaterdag en Zondag **MATINÉE.**
 ENTRÉE: 50 en 25 Cent voor de MATINÉE'S, f1.—, f0.75, f0.50 en f0.30 voor de AVOND-VOORSTELLINGEN.

VACANT

GROBBE = COMESTIBLES.

Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat.

VACANT

Door onze groote wekelijksche zendingen naar Indië zijn wij in staat, onderstaande artikelen 30 % goedkooper aan te bieden dan de gewone winkelprijzen.

Fijne zachte Flanel f 7.95 p. blok (30 El)	
Souple dunne Shirting 12.25 " 54 "	
Reform-stof 5.90 " 30 "	
Badhanddoeken 4.50- f 6.20 dozijn	
Badstof aan 't stuk 70 cM br. 0.42 per el	
Sterke witte Handdoeken 2.75 dozijn	
Mooie Theedoeken 1.80 "	
Sterk Tafelgoed 160/245 1.85 stuk	
Bijpassende Servetten 2.75 dozijn	

STERK GRASLINNEN

(spreiengoed)

85 cM. f 12.75, 100 cM. f 15.75 (60 El)	
125 " " 12.75, 140 " " 15.50 42 "	
150 " " 16.30, 163 " " 18.75 42 "	
180 " " 21.80, 200 " " 25.80 42 "	
250 " " 22.50 per 24 el	

ook per half stukje verkrijgbaar.

LINGERIES VOOR INDIË, elegant en goedkoop.

Alle artikelen fabriceren wij vanaf de goedkoopste tot de fijnste genres.

FIRMA H. BONEFAAS, Hengelo (O.), Den Haag, Beeklaan 466. **Fabriek en Export.**

VAN SEVENTER & PALUDANUS
 Vlamingstraat 21,
 DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het goedkoopst adres voor Heerenkleeding naar maat.
SPECIAL ADRES voor Uitrustingen.

WAT brengt ieders belang mede bij de aanschaffing van HEEREN- en KINDERKLEEDING?

DAT men onberispelijke coupe, soliede stoffen en prima afwerking **KRIJGT VOOR DEN LAAGSTEN PRIJS.**

HET AANGEWEEZEN ADRES DAARVOOR IS EN BLIJFT LIJNKAMP'S KLEEDINGMAGAZIJN
 GROENMARKT, HOEK NIEUWSTRAAT, TEGENOVER HET STADHUIS.

VACANT

SPECIAL MAGAZIJN
 VAN PARAPLUIES, PARASOLS EN WANDELSTOKKEN.
Marguerite
 CORN. WASSenaar
 ZOUTMANSTRAAT 29
 TUSSEN PRINS HENDRIKPLEIN EN PRINS HENDRIKPLEIN
 EIGEN ATELIER VOOR OVERTREKKEN EN REPAREREN
 TEL. HAAG 1647.

VACANT.

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wensch in te schrijven voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereen. „Oost en West“: f.....

NAAM:

WOONPLAATS:

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West“, Heulstraat 17, Den Haag.

HOTEL-RESTAURANT SANTOSA.

Telefoon 1896. - 's-GRAVENHAGE.

Indisch Restaurant PIEPER BAARS

PRINS HENDRIKPLEIN 3a 3b, 4.

Plat du Jours vanaf f 0.80.

Diners vanaf f 1.—.

Uitzending van alle gerechten en Diners.

Aanbevelend: L. HANNEMANN, Eigenaar.

I. DE VRIES GALERIES MODERNES

DEN HAAG - Hoogstraat 4

bericht, dat vanaf HEDEN al de Hoeden voor den a.s. winter GEËXPOSEERD zijn

1STE ETAGE

Beleefde uitnodiging zonder verplichting tot koopen.

ENORME KEUZE - BILLIJKE PRIJZEN.

JAEGER

is voor ons klimaat de **BESTE ONDERKLEEDING.**

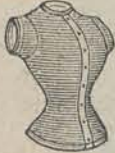
L. VAN DER VIJVER,
 Korte Houtstraat 14c

en **SPINOZASTRAAT 95, b/h. Oranjeplein.**

GROOTE KEUZE in:
NORMAAL WOLLEN en HALF WOLLEN ONDERGOEDEREN.

half wol f 0.65
 heel wol f 1.20

half wol f 0.75
 heel wol f 1.35

half wol f 1.35
 heel wol f 2.40

half wol f 1.35
 heel wol f 2.40

half wol f 1.35
 heel wol f 2.40

half wol f 1.35
 heel wol f 2.40

Goederen worden op zicht gezonden.

Tel. No. 2318.

O. C. L. VOSVELD, Opticien, Hof-, Rijks- en Gemeenteleverancier - KORTE POTEN 42. - Telefoon 3957 - 's-GRAVENHAGE.

GELIEVE S.V.P. OP NAAM EN WOONPLAATS TE LETTEN.

Specialiteit in Gouden Brillen en Pincenez, Barometers, Thermometers, Veld-, Theater- en Marinekijkers, Breukbanden, Buikbanden en verdere instrumenten. — Maatnemen en aanleggen v. Dames geschiedt door vrouwelijke behandeling.

Specialiteit in ANATOMISCHE MODELLEN.

A. A. BOLT

CONFISEUR
PATISSIER

HOFLEVERANCIER.

BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f -:- 's-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19.

VACANT

De 's-Gravenhaagsche Wasch- en Strijkinrichting **CHEMISCHE WASSCHERIJ**

A. G. DE KLEIN

Rembrandtstraat 318-332 - DEN HAAG

WASCHT, STRIJKT en BLEEKT ELECTRISCH.

Vraagt prijsopgave van Opmaak- en Niet-Opmaakwasscherij
Speciale inrichting voor het opmaken van Indische Uitrustingen
1e KLAS FIJNGOED STRIJKINRICHTING.

Voor verzendingen aan particulieren (ook ter gelegenheid van het St. Nicolaasfeest) naar Oost- en West-Indië van

ECHTE HAAGSCHE HOPIES, CHOCOLADE, EXTRA FIJNE BONBONS, KOEK, BANKET EN
richte men zijne bestellingen aan

J. A. KRUL, Confiserie, Chocolaterie Royale
DEN HAAG, 44 Noordeinde 44.

Fournisseurs
de S. M. la Reine.

Fournisseurs
de S. M. la Reine Mère.

Specialité de SOIERIES.

Lainages, Cotons,
Dentelles.

ROBES MI-CONFECTIONNÉES,
Dentelles de Bruxelles Véritables.

Téléphone 2155.

Maison de Nouveautés

Compagnie

Lyonnaise

9 Kneuterdijk

LA HAYE.

Weekblad voor Indië

onder Hoofdredactie van

M. VAN GEUNS, te SOERABAJA

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneeren bij den
agent voor Nederland: Uitgevers
Maatsch. „Het Gemeenschappelijk
belang” Nieuwe Molstraat 20,
DEN HAAG

NEDERLANDSCHE VEGETARIERSBOND.

Secretariaat, Brochurenhandel en Vegetarisch Bureau:

HEEMRAADSINGEL 217B :: ROTTERDAM,

waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven
gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.

LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS

Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE”

onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f2.— p. jaar.

Bekroond propagandageschrift, franco per post f0.06. — ORTT.

Brieven over gezondheid, franco per post f0.12. — DR. ANNA

KINGSFORD, Ware voeding, franco per post f0.80. — Vegetarisme

een economische noodzakelijkheid, franco per post f0.94. —

KOOKBOEKEN franco per post f0.17 en f0.95.

Vraagt voedingsmiddelen gesteld onder toezicht van
den Nederlandschen Vegetariërsbond. — Dit geeft
afdoende waarborgen.

H. W. v. d. H. en I. M.

VERSCHIJNT IN 4 VERSCHILLENDE ÉDITIES.

Is U reeds geabonneerd? Zoo niet, lees dan
dit oordeel!

Ieder verstandig man beschouwt het luttel be-
drag voor een abonnement, als het aangenaamste
en meest vruchtdragend leergeld, wegens de vele
zakenkennis, die hij wekelijks uit het weekblad
opdoet en het nuttig nieuws, dat hem 13 x voor
55 cts. wordt geboden.

Geef uw beroep en duidelijk adres op en U
ontvangt fo. en gratis een proefnr. van het vak-
blad in uw bedrijf.

Administratie van het Weekblad,
AMSTEL 18, AMSTERDAM.